

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 12 ● ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1978 ● ΤΙΣΡΙ 5739

«Ἐν σκηναῖς θέλετε κατοικεῖ ἑπτὰ ἡμέρας· πάντες οἱ
αὐτόχθονες Ἰσραηλῖται θέλουσι κατοικεῖ ἐν σκηναῖς»
(Λευϊτ: 23:42).

בסכת תשבו שבועת ימים כל האזח בישראל ישבו בסכת

ΠΡΟΕΧΕΙ Η ΟΜΟΨΥΧΗ ΕΝΟΤΗΣ

Οί έκλογικές αναμετρήσεις είναι φυσικό νά δημιουργοῦν ἀντιθέσεις, ἀντιδικίες, διαφωνίες. Νά δημιουργοῦν κλίμα διαμάχης καί ἀναστατώσεως.

Αὐτό τό κλίμα εἶναι συνώνυμο τῆς δημοκρατικῆς διαδικασίας. Συμβαίνει σ' ὅλες τίς ἐποχές, σ' ὅλα τὰ γεωγραφικά μήκη καί πλάτη, σ' ὅλες τίς ὁμάδες (μικρές ἢ μεγάλες) τῶν ἀνθρώπων.

Τούς τελευταίους μῆνες οἱ Ἑβραϊκές Κοινότητες καί Ὁργανισμοί πέρασαν ἀπ' αὐτό τό στάδιο, μιά καί ἦταν περίοδος ἐκλογῶν.

Ἦδη οἱ νέες διοικήσεις ἐξελέγησαν κι ἀρχίζει τό «ἔργο», πού θά κριθῇ ἀργότερα, ἀπό τὰ ἀποτελέσματα του.

Ἡ δημοκρατική διαδικασία ἐπιβάλλει νά σταθοῦμε τώρα ὅλοι ὅσοι λάβαμε μέρος στόν προεκλογικό ἀγώνα, ὁμόψυχα κοντά στίς νέες διοικήσεις καί νά τίς βοηθήσουμε στό δύσκολο ἔργο τους.

Ἰδιαίτερα ἐμεῖς οἱ Ἑβραῖοι, πού ἔχουμε μείνει τόσο λίγοι, δέν ἔχουμε - δέν μπορούμε νά ἔχουμε - τήν «πολυτέλεια» τῶν ἀντιδικιῶν, ἢ ἀκόμη καί τῆς ἀδιαφορίας, γιά τό ἔργο πού ἐπιτελοῦν τὰ διάφορα ὅργανα πού ἐκφράζουν τήν ὁμαδική θέλησι. Τό «ἔργο» αὐτῶν τῶν ὁργάνων εἶναι ἓνα «κοινό ἔργο» πού μᾶς ἀφορᾷ, ὅλους, σάν ἄτομα πού ἀνήκουμε σέ μιά θρησκευτική μειονότητα.

Σήμερα, περισσότερο ἀπό ποτέ ἄλλοτε, ἡ **ἐνότης εἶναι ἀναγκαιότης!**

Οἱ καιροί πού περνᾷμε εἶναι δύσκολοι. Καί γιά τόν τόπο καί γιά τὰ θέματά μας καί γιά μᾶς τούς ἴδιους.

Ὅπως σέ κάθε περίπτωσι, ἔτσι καί τώρα, ἓνας καί μόνο πρέπει νά εἶναι ὁ προορισμός μας: νά βαδίσουμε τό δρόμο μας μονοιασμένοι καί ἀγαπημένοι.

ΣΟΥΚΟΤ: ‘Η Γιορτή τῆς Σκηνοπηγίας

Τό Σουκότ ἐπαναφέρει στήν μνήμη μας τίς περιπλανήσεις τῶν προγόνων μας, διά μέσου τῆς ἐρήμου, κατά τήν πορεία τους πρός τήν Ἐλευθερία καί τήν ἀνεξάρτητη Ἐθνική Ζωή. Μᾶς ὑπενθυμίζει τή θεϊκή προστασία, τῆς ὁποίας ἔτυχαν σέ ὅλη τήν διαδρομή τους μέσω «τῆς μεγάλης ταύτης καί τρομερᾶς ἐρήμου». (Δευτ. 8:15).

«Διά νά γνωρίσωσιν αἱ γενεαί σας ὅτι ἐν σκηναῖς κατώκησα τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, ὅτε ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου». (Λευϊτ. 23:43).

Ἡ Σουκά (σκηνή ἢ παράπηγμα), αὐτό τό εὐαίσθητο καί πρόχειρο κτίσμα πού ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρες γίνεται ὁ χώρος τῆς κατοικίας μας, μᾶς προτρέπει νά ἐναποθέσουμε τήν ἐμπιστοσύνη μας στήν θεϊκή προστασία καί μέριμνα. Μᾶς διδάσκει ὅτι κάτω ἀπό ὅποιεσδήποτε συνθήκες καί ἂν διαβιοῦμε πάντοτε ἐξαρτώμεθα ἀπό τόν Κύριο τοῦ κόσμου καί Δημιουργό.

Ἡ γιορτή τοῦ Σουκότ, σάν ἓνα ἐνθύμιο τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης πορείας τῶν προγόνων μας, θά μπορούσε νά εἶχε θεσπισθεῖ ὁποιαδήποτε ἐποχή τοῦ ἔτους καί ὄχι ἀποκλειστικά τόν μήνα Τισρί, τό φθινόπωρο. Ἡ ἐποχή τῆς φθινοπωρινῆς συγκομιδῆς ὁμως, καθιερώθηκε σάν ὁ χρόνος γιά τόν ἑορτασμό τοῦ Σουκότ, διότι αὐτή τήν ἐποχή τά διδάγματα πού ἀπορρέουν ἀπό τή γιορτή εἶναι περισσότερο ἐπίκαιρα καί πλέον ἀπαραίτητα. Ἡ ἐποχή τῆς φθινοπωρινῆς συγκομιδῆς εἶναι ὁ χρόνος πού θά μπορούσε νά μᾶς γεμίσει μέ κάποιο αἶσθημα ὑπερηφάνειας καί ἀλαζονείας γιά τά ἔργα τῶν χειρῶν μας, νά μᾶς προτρέψει νά πιστέψουμε στήν προσωπική μας δύναμη καί στίς ἱκανότητές μας ξεχνώντας τήν ἄμεση ἐξάρτησή μας ἀπό τήν θεό-

Γεῦμα στή Σουκά, ἔργο τοῦ Bernard Picart. Στό βάθος διακρίνεται μιά πιά φτωχική Σουκά.

τητα. Αύτη, άκριβώς, τήν εποχή τής άφθονίας καί τοῦ πλούτου καλοῦμεθα νά οίκοδομήσουμε τίς Σουκότ, αὐτές τίς εὐθραυστες καί άνίσχυρες καλύβες, ὥστε πάντοτε νά θυμόμαστε τήν έξάρτησή μας ἀπό τόν Θεό, ὅπως άκριβώς καί οἱ πρόγονοί μας κατά τά σάραντα χρόνια τής περιπλανήσεώς τους στήν έρημο.

«καί θέλετε εὐφρανθῇ ένώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σας ἑπτά ἡμέρας» (Λευϊτ, 23:40).

Σέ τοῦτη τή χαρά τής γιορτῆς ὅλοι πρέπει νά συμμετάσχουν. Ἡ πλούσια συγκομιδή, τήν ὁποία χρωστάμε στόν Θεό, δέν μᾶς δόθηκε μόνο γιά τήν προσωπική άτομική μας εὐδαιμονία. Ὅλοι ὅσοι ἔχουν άνάγκη, ὁ φτωχός, ὁ ξένος, τό ὄρφανό καί ἡ χήρα διακιοῦνται ένός μεριδίου καί θά πρέπει νά προσκληθοῦν γιά νά συνεορτάσουν μαζί μας. Αὐτή εἶναι ἡ έντολή τής Τορά, διά τής ὁποίας ὅλοι οἱ ἔχοντες άνάγκη γίνονται ὁμοτράπεζοι καί μεριδιοῦχοι τής εὐτυχίας μας καί τῶν αγαθῶν μας.

Τό Σουκότ μᾶς διδάσκει καί ένα άκόμα μεγάλο δίδαγμα. Ὅτι ὅλοι οἱ άνθρωποι άλληλοεξαρτῶμεθα. Ὅλοι ἔχομε τήν άνάγκη τῶν γειτόνων μας. Κανένας άνθρωπος δέν μπορεῖ νά ζήσει μονάχος του. Ἀπλῶς ὅς αναλογισθοῦμε τά άναρίθμητα αγαθά πού οἱ άλλοι παράγουν γιά μᾶς. Ἀς αναλογισθοῦμε πόσα διαφορετικά χέρια συνεργάζονται γιά νά μᾶς προμηθεύσουν τό ψωμί μας, τό ρουχισμό μας, τά σπίτια ὅπου κατοικοῦμε. Αὐτό τό δίδαγμα τής άλληλοεξαρτήσεώς μας ἔρχεται νά άποτυπώσει στή σκέψη μας τό **Λουλάβ** μέ τά τέσσερα φυτικά εἶδη πού τό άπαρτίζουν, (κλάδος φοινικιάς, ἴτιάς, μυρτιάς καί ένα κίτρο). Τά τέσσερα διάφορα φυτικά εἶδη ἔκπροσωποῦν γιά μᾶς τέσσερις διαφορετικούς τύπους ανθρώπων, πού ὅλοι ένωμένοι ἐργάζονται καί παράγουν ἀπό κοινοῦ, συνεισφέροντας ὁ καθένας τό μερίδιό του, σύμφωνα μέ τό θεϊκό άρχιτεκτονικό πλάνο.

Ἡ ἰδέα τής έξαρτήσεως τοῦ ενός ἀπό τοὺς άλλους δέν περιορίζεται μόνο στά μέλη μιᾶς συγκεκριμένης κοινωνίας ἢ ενός ἔθνους. Ὅλα τά ἔθνη τοῦ κόσμου βρίσκονται σέ μιᾶ άλληλοεξάρτηση καί ὅλα θά πρέπει νά ἐργασθοῦν ἀπό κοινοῦ γιά νά καλύψουν τίς άνάγκες τους. Τό σύγχρονο πρόβλημα τοῦ πετρελαίου καί τῶν πηγῶν ένεργείας, πού σήμερα άπασχολεῖ ὅλο τόν κόσμο, μᾶς δείχνει μέ σαφήνεια τήν εἰκόνα τής άλληλοεξάρτησης τῶν ἔθνῶν καί κρατῶν.

Αὐτή ἡ άλληλοεξάρτηση τῶν ἔθνῶν σημαίνει, ἀπό τήν σκοπιά τής Τορά, πῶς θά πρέπει νά καταλάβουμε ὅλοι οἱ λαοί ὅτι εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ νά ζοῦμε καί νά ἐργαζόμαστε ἀπό κοινοῦ, συνεισφέροντες ὅλοι σάν μέλη μιᾶς μεγάλης οίκογένειας, μέ πνεῦμα αμοιβαιότητος, άλληλοβοήθειας καί εἰρήνης.

Ἀπό τήν άρχαία ἤδη εποχή ἡ γιορτή τοῦ Σουκότ άναγνωρίστηκε σάν μιᾶ γιορτή άφιερωμένη στήν ἰδέα τής άδελφότητος τῶν ανθρώπων καί τῶν δεσμῶν πού ένώνουν τόν Ἑβραϊκό λαό μέ τήν ὑπόλοιπη οίκο-

Χαρακτηριστική εἰκόνα Ἰσραηλινῆς άγορᾶς, παραμονή τοῦ Σουκότ.

γένεια τῶν ανθρώπων. Ἐνα δεῖγμα αὐτῆς τής πανανθρώπινης καί πανοικουμενικῆς αντιλήψεως τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἀπό τήν εποχή τοῦ Ναοῦ τής Ἱερουσαλήμ, ἦταν ἡ συνήθεια τής προσφοράς κατά τό Σουκότ εἰδικῶν θυσιῶν γιά τήν ἐξιλέωση τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἔθνῶν τοῦ κόσμου. Ἡ δέ Σουκά άναγνωρίστηκε σάν σύμβολο τής θείας σκηνῆς, μέσα στήν ὁποία κάποια ἡμέρα θά συναχθοῦν ὅλοι οἱ άνθρωποι, ὡς μιᾶ άδελφότητα, ὑπό τόν ένα Οὐράνιο Πατέρα. (ΖΑΧΑΡ. 14:15 - 17).

Η. Σ.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (1821 - 1949)

Στά χαρτιά του άιμνηστου Ζοζέφ Νεχα-
μὰ εὐρέθη τό παρακάτω χειρόγραφο, πού
ἀναφέρεται στή συμμετοχή τῶν Ἑβραίων
στούς διαφόρους πολέμους τοῦ Ἑλληνι-
σμοῦ.

Τό κείμενο τοῦ ἀγνώστου αὐτοῦ συγ-
γραφέως (ἴσως εἶναι τοῦ ἰδίου τοῦ Νεχαμὰ)
τό μεταφέρουμε ἐδῶ αὐτούσιον, μέ τήν εὐ-
καιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἐπετείου τῆς
28ης Ὀκτωβρίου:

Μολονότι ἡ παρουσία Ἑβραϊκῶν Κοινοτήτων εἰς
τήν ἑλληνικήν χερσόνησον χρονολογεῖται ἀπό τῶν
προχριστιανικῶν ἀλεξανδρινῶν χρόνων, ἡ στρατιωτι-
κή των ἱστορία εἰς τήν περιοχὴν αὐτὴ δὲν ὑπῆρξε ση-
μαντική πρὶν ἀπὸ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους τῶν ἐ-
τῶν 1912 - 1913. Καί τοῦτο διότι οἱ μέν Ἑβραῖοι τῆς
νοτίως τοῦ Ὀλύμπου Ἑλλάδος, πού ὑπήχθησαν ὑπὸ
ἑλληνικὴν διοίκησιν ἀπὸ τῆς κατὰ τό ἔτος 1821 ἑλλη-
νικῆς ἀνεξαρτησίας, ἦσαν ὀλιγάριθμοι καί δὲν εἶχον
στρατιωτικὴν παράδοσιν, οἱ δὲ σημαντικῶς πολυαρι-
θμότεροι Ἑβραῖοι τῶν βορείως τοῦ Ὀλύμπου ἐπαρ-
χιῶν τῆς Ἠπείρου, Μακεδονίας καί Θράκης ἐξηκο-
λούθησαν ζῶντες ὑπὸ τουρκικὸν καθεστῶς μέχρι τῆς
κατὰ τὰ ἔτη 1912 καί 1913 προσαρτήσεως τῶν ἐ-
παρχιῶν αὐτῶν εἰς τήν Ἑλλάδα. Καί οἱ πρῶτοι καί οἱ
δεύτεροι, πρὸ τῆς ὑπαγωγῆς των ὑπὸ τό ἑλληνικόν
καθεστῶς, ἐζήσαν ἐπὶ πέντε περίπου αἰῶνες ὑπὸ
τουρκικὴν διοίκησιν. Κατὰ τοὺς παλαιούς τουρκικοὺς
νόμους οἱ Ἑβραῖοι ὅπως καί αἱ ἄλλαι μειονότητες δὲν
ἐστρατεύοντο. Ὄταν ἀπὸ τῆς κατὰ τό 1908 ἐπανα-
στάσεως τῶν Νεοτούρκων εἰσῆλθῃ εἰς τήν Τουρκία ἡ
ὕποχρεωτικὴ στρατιωτικὴ θητεία, οἱ Ἑβραῖοι εἶχον τό
δικαίωμα νὰ ἀξαγοράσουν τήν στρατιωτικὴν ὑπηρε-
σίαν διὰ καταβολῆς εἰδικοῦ χρηματικοῦ φόρου φέ-
ροντος τό ὄνομα Bedel.

Διὰ νὰ ἐξετασθῇ συστηματικὰ ἡ στρατιωτικὴ ἱστο-
ρία τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος πρέπει αὕτη νὰ διαι-
ρεθῇ εἰς τὰς ἀκολουθοῦς 6 περιόδους πού ἀντιστοι-
χοῦν εἰς τὴν γενικὴν στρατιωτικὴν καί πολεμικὴν
δραστηριότητα τῆς χώρας.

1] Περίοδος 1821 - 1830 ἀγώνων διὰ τὴν ἑλληνι-
κὴν ἀνεξαρτησίαν.

2] Περίοδος ἀποκαλουμένων «Μακεδονικῶν ἀγῶ-
νων» τῶν ἐτῶν 1830 - 1912 πού ἀπέβλεπον εἰς τὴν
ἀπολύτρωσιν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακε-
δονίας, Ἠπείρου, Θράκης, Κρήτης κτλ., πού εἶχον πα-
ραμείνει ἀκόμη ὑπὸ τουρκικὸν καθεστῶς.

3] Περίοδος ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου 1897

4] Περίοδος βαλκανικῶν πολέμων 1912 - 1913,
ἀ' παγκοσμίου πολέμου 1914 - 1918 καί Μικρασιατι-
κῆς Ἐκστρατείας 1919 - 1922.

5] Περίοδος ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου 1940 -
1941 καί β' παγκοσμίου πολέμου 1941 - 1945.

6] Περίοδος Ἑθνικῆς Ἀντιστάσεως κατὰ τὴν Ἰτα-
λογερμανικὴν κατοχὴ τῶν ἐτῶν 1941 - 1944 καί ἐμ-
φυλίου πολέμου 1944 - 1949 μεταξύ ἐθνικοφρόνων
καί κομμουνιστῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ (1821 - 1830)

Οἱ ὀλίγοι Ἑβραῖοι πού ἔζων εἰς τὴν Πελοπόννη-
σον, ὅταν ἐξερράγη τὴν 25ην Μαρτίου 1821 ἡ ἐθνι-
κὴ ἐξέγερσις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς τουρκικῆς κυ-
ριαρχίας, δὲν μετέσχον τοῦ ἀγώνος αὐτοῦ. Σχεδὸν τό
σύνολον τοῦ ὀλιγαριθμοῦ ἑβραϊκοῦ πληθυσμοῦ τῆς
ἐπαναστατημένης Πελοποννήσου ἦτο συγκεντρωμέ-
νον εἰς τὴν Τριπολιτσάν, πρωτεύουσαν τοῦ τότε
τουρκικοῦ Βιλαετίου τοῦ Μωρέως. Ἀλλὰ ἡ Τριπολι-
τσά ἐπολιορκήθη ἀπὸ τοὺς πρῶτους μῆνας τῆς Ἑλλη-
νικῆς Ἐπαναστάσεως ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ὑπὸ τὴν ἀρ-
χηγίαν τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρῶνι καί οἱ ἱστορικοί
τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως δὲν ἀναφέρουν παρά
ἐν μικρὸ ἐπεισόδιον πού ἐσημειώθη κατὰ τὴν διάρ-
κειαν τῶν περὶ παραδόσεως τῆς πόλεως διαπραγμα-
τεύσεων μεταξύ ἀντιπροσωπείας τῶν πολιορκουμέ-
νων καί τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἐπαναστατῶν Θεοδώρου
Κολοκοτρῶνη. Κατὰ τὰς ἀφηγήσεις αὐτὰς μεταξύ τῶν
μελῶν τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν πολιορκουμένων,
πού ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ τεῖχη καί ἐπλησίασεν τό ἑλληνι-
κόν στρατόπεδον, ἦτο καί εἷς προύχων Ἑβραῖος τῆς
Τριπολιτσᾶς, ὀνόματι Χανέν, ὁ ὁποῖος, ὅπως καί τὰ
ἄλλα μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας, ἦτο ὠπλισμένος μέ
μέγα περιστροφον (κουμπούραν) καί μακρὺ σπαθί
(γιαταγάνι). Ὁ Κολοκοτρῶνης ὅταν εἶδε τόν Ἑβραῖον
Χανέν ὀπλοφοροῦντα ὅπως οἱ ἄλλοι Τοῦρκοι καί Ἀλ-
βανοὶ ἐγέλασε καί πλησίασας αὐτόν τοῦ ἀπέσπασε
τὴν κουμπούραν καί τό γιαταγάνι εἰπὼν «Ἑβραῖος μέ
κουμπούραν καί γιαταγάνι δὲν ταιριάζουν», καί ἔρρι-
ψε τὰ ὅπλα αὐτὰ κατὰ γῆς.

Τόν ἑλληνικὸν περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ὑπεστή-
ρισαν ἐν τούτοις μέ ἐνθουσιασμόν ἐπιφανεῖς Ἑβραῖοι
τῆς Εὐρώπης. Μεταξύ αὐτῶν καί ὁ Παρισινὸς δημο-
σιογράφος Georges Lafit, ὁ Μωσὲ Gaster, διπλωμα-
τικός πράκτωρ τῆς Ὀλλανδίας εἰς τό Βουκουρέστι, ὁ
ὁποῖος διέσωσε τόν πολιτικὸν ἀρχηγόν τῆς Ἑλληνι-

κῆς Ἐπαναστάσεως πρίγκηπα Ὑψηλάντην ἀπὸ τὴν καταδίωξιν τῶν Τούρκων καὶ ὁ τότε Ἀρχιρραββίνος τῆς Βεσφαλίας, ὁ ὁποῖος ἔκαμε κηρύγματα εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ ὠργάνωνεν ἐράνους πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΙ ΑΠΟΛΥΤΡΩΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ (1830 - 1912)

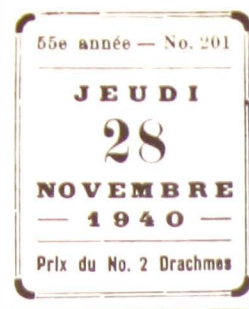
Τοὺς ἀπολυτρωτικούς αὐτοὺς ἀγῶνες ἐβοήθησαν ὠρισμένοι ἐπιφανεῖς Ἑβραῖοι ζῶντες εἴτε εἰς τὸ ἐλεύθερον τότε Ἑλληνικὸν Βασίλειον εἴτε εἰς τὰς τουρκοκρατούμενας περιοχάς. Ὁ ἐκ Λαρίσης ἱατρός Δαυὶδ Ἥλιος Σιακῆς μετέσχεν ὡς στρατιωτικὸς ἱατρός εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν Ἑλλήνων παρτιζάνων τῆς Μακεδονίας καταταχθεὶς ἀργότερον ὡς ἀξιωματικὸς ἱατρικοῦ σώματος τοῦ τακτικοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἀποθανὼν ἐν Θεσσαλονίκῃ μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιτάρου (ταγματάρχου). Ἐπίσης κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἑλλήνων ἀτάκτων εἰς τὴν Ἠπειρον τὸ ἔτος 1878 ὁ ἐν Ἰωαννίνοις τότε πρόεδρος τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος Δαυὶδ Ματατιά Λεβὴ, γνωστός καὶ ὡς Δαβισιὼν Ἐφένδης, πρόσωπον περιβεβλημένον μετὰ μέγα κύρος καὶ ἀσκoὺν πολὺ μεγάλην πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐπιρροὴν εἰς τὴν τότε τουρκικὴν διοίκησιν, διέσωσε μετὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν του παρέμβασιν ἀπὸ τὸν θάνατον πολλοὺς Ἕλληνας αἰχμαλώτους, παρέμβασιν πού ἐξετιμῆθη τόσο εἰς τὰς Ἀθήνας, ὥστε νὰ τοῦ ἀπονεμθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου Α' ὁ ἀργυρὸς σταυρὸς τοῦ Σωτήρος. Ὁ ἴδιος ὁ Δαβισιὼν Λεβὴ εἶχε τιμηθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀβδουλ Χαμίτ μετὰ τὸ αὐτὸ παράσημο πού εἶχε ἀπονείμει ὁ ἴδιος ὁ Σουλτάνος καὶ εἰς τὸν Θεόδωρον Ἔρτσελ.

Ἐνεργὰ μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Μυστικοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου ἦσαν καὶ οἱ ἐκ Τρικάλων Ἑβραῖοι Ἰακώβ Ἰωσήφ Σίδης, διατελέσας Διευθυντὴς τῆς Δημοτικῆς Ἀστυνομίας Τρικάλων καὶ ὁ ἀδελφὸς του Γιουδᾶ Ἰωσήφ Σίδης ἡ Σιδόπουλος ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἄλλος πρόεδρος τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος τῶν Ἀθηνῶν Ἀβραάμ Κωσταντίνης.

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (1897)

Εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν διαρκέσαντα ὀλίγας μόνον ἑβδομάδας μετὰ ἀποτέλεσμα τὴν ὑποχώρησιν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν προσωρινὴν κατάληψιν τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, μετέσχον 200 περίπου Ἑβραῖοι καταγόμενοι κυρίως ἀπὸ τὴν Κέρκυραν, τὴν Ζάκυνθον καὶ τὰς Πάτρας, τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν Χαλκίδα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Ἑβραῖος στρατιώτης Ἥλιος Ἰσαάκ Γιεσουρούμ ἐπολέμησε καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὴν μάχην τοῦ Δομοκοῦ.

Ὁ Σαοὺλ Τσερνιχόβσκυ εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα λογοτεχνικά του ἔργα παρουσιάζει ἕναν Ἑβραῖον ἐκ Ρωσίας καταταγέντα εἰς τὸν τουρκικὸν στρατὸν ὡς ἐθελοντὴν, εἰς ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης του διὰ τὴν ἐλπιζομένην τότε βοήθεια πού ἐζήτει ὁ Ἰδρυτὴς τοῦ Σιωνισμοῦ Θεόδωρος Ἔρτσελ ἀπὸ τὸν τότε Σουλτάνον Ἀβδουλ Χαμίτ διὰ τὴν ἐπανασύστασιν τοῦ ἑβραϊκοῦ

DONATIONS A LA FLANELLE DU SOLDAT

Le personnel de la Maison de tabacs Boyadjoglou, M. Apostole Yatridès drs. 5.000, Georges Georgiadès drs. 5.000, C. Karavokiris 500, D. Abastado 500, G. Stefanos 500, G. Nagos 500, Ch. Canfos 500, Agop Vidorian 300. Le personnel ouvrier drs. 6.545.

Les dames de la Communauté israélite par l'entremise de Mme G. Koretz :

Mmes Lea Saltiel 2.000, Haïm Benrubi 4.000, Moïse Abastado 500, Rachel Ezratty 100, Rebecca Cohen 200, Flor Juda 1.000, Esther Matarasso 500, Irène Florentin 100, Estrea Hassid 300, Adina Zidok 300, Ida Florentin 100, Esther Natan 100, Laurie Hasson 500, Oro Salem 200, Louise Amarilio 100, Albert Bourla 100, Marie Simanov 100, Mathilde Beveniste 500, Lily Mordoh 500, Ida Angel 500, Rachel Florentin 500, Nella Juda 200, Joseph Broudo 200, Allegre Eskenazi 120, Rachel Abravanel 200, Ela Nabum 100, Ida Covo 500, Pepo Covo 300, Renée Pelossof 200, Renée Beveniste 200, Lucie Angel 200, Isaac Counio 150, E. Counio 500, Haïm Pinhas 200, Albert Gattegno 200, M. Yabiel 50, Isaac Arditti 50, Castro 50, Dona Molho 200, S. Hassid 50, Lieto Salomona 50, Dona Raphael 50, Rachel Hassid 400, David Schonnina 100, Allegra Saltiel 100, Renée Molho 500, Sarah Hassid 200, Régine Arditti 150, Mathilde Roth 150, S. Asseo 150, Ma-

Appel urgent aux dames juives

Nos soldats combattent en front avec une vaillance admirable. A l'arrière les non-combattants font leur devoir en aidant de toute façon notre héroïque armée. Aujourd'hui le mot d'ordre est: des chausettes de laine pour nos soldats. Les Comités des sociétés de Dames Juives, Benoch Israël, Wizo et section Dames de l'A. J. J. réunies d'urgence ont décidé d'asséler le travail pour la confection de chausettes de laine. Elles invitent de urgence leurs adhérentes à se présenter au Grand Cercle Synagoge, Vasiliadis O'gan 20 à partir d'aujourd'hui 26 décembre et les jours suivants de 11.30 jusqu'à 18 heures et de 16 à 18.30 h. où il leur sera livré de la laine avec laquelle elles devront confectionner des chausettes et les rapporter d'urgence à la même adresse. Nous vous attendons, que personne ne manque à son devoir. Des explications seront données pour la confection.

Les Sociétés
Benoch Israël, Wizo, Section Dames A. J. J.

Mathilde Altman 150, Rachel Benosiglio 150, Anonyme 100, Caroline Hasson 150, Angel Barzilai 150, Clara Glivré 150, S. B. Bensussan 100, Berthe Mallah 400, Sol Amariglio 300, Stella Hassid 400, Flor Beveniste 300, Etty Bensussan 100, Josette Counio 100, Mathilde Beraba 200, Oscar Salem 200, Lucie Nahmias 125, 2 pullovers et une paire de bas, Daisy Navarro 100, 1 pullover 3 cachecols, une paire de bas, Régine Nissim 100 1 pullover 3 cachecols une paire de bas, Esther Hassid 250 drs, Inès Saltiel 100, 3 pullovers 3 cachecols, Flor Fraocès 150 6 pullovers et 3 cachecols, Alice Nahmias 400, Inès Nissim 400, David Hasson 500, Bida Hasson 500, Marie Amariglio 500, Albert Beveniste 200, Lucie Alalouf 100, Dora Varnano 1000.

28 Νοεμβρίου 1940: Δημοσιεύματα τῆς ἑβραϊκῆς ἐφημερίδος «Λ' Ἐντεπαντάτ» μετὰ ἑκκλησίαν στίς Ἑβραῖες κυρίες γιά νά φτιάξουν πακέτα μετὰ κάλτσες καὶ μάλινα εἶδη καὶ καταλόγους δωρεῶν γιά τὴ «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου».

Κράτους εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ὁ Ρωσοεβραῖος αὐτὸς ἐθελοντὴς εὐρέθη κατὰ τὸν Τσερνιχόβσκυ, ἀντιμέτωπος εἰς μίαν μάχην εἰς τὴν Θεσσαλίαν μετὰ ἕνα Ἑλληνοεβραῖον πολεμοῦντα διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς θετῆς πατρίδος. Δέν εἶναι ἐν τούτοις γνωστόν ἂν

Μάρτιος 1940: Χριστιανοί και Έβραϊοι τραυματίες στο Μποσπάνειο Νοσοκομείο Μυτιλήνης.

ταῦτα ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Τσερνιχόβσκυ ὡς ἱστορία ἢ ὡς ἀλληγορία.

Εἶναι γνωστὸν ἐπίσης ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προσωρινῆς στρατιωτικῆς κατοχῆς τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τῶν Τούρκων αἱ τουρκικαὶ Ἀρχαὶ ἐφυλάκισαν καὶ ὑπέβαλαν εἰς σωματικὰ βασανιστήρια τὸν ἐκ Τρικάλων Έβραϊον Ραφαήλ Μωυσῆν κατηγορούμενον διὰ φιλελληνικὴν δραστηριότητα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τουρκικῆς κατοχῆς τῆς πόλεως τῶν Τρικάλων. Ὁ ἐν λόγῳ Ραφαήλ Μωυσῆς ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Τούρκου προσωπικοῦ τοῦ φίλου Κιουτσούκ Ὁμέρ Βέη ἡκρωτηριάσθη μόνον δι' ἀποκοπῆς τῆς ἀριστερᾶς τοῦ χειρὸς

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ (1912 - 1913) Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (1914 - 1918) ΚΑΙ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ (1919 - 1922)

Δέν ὑπάρχουν ἐπίσημοι στατιστικαὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Έβραίων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν ποὺ μετέσχον εἰς τοὺς ἀνωτέρω πολέμους τῆς Ἑλλάδος. Δεδομένου ὅμως ὅτι πρὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Ἡπείρου, Μακεδονίας, Θράκης καὶ Κρήτης ὁ Έβραϊκὸς πληθυσμὸς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος ἦτο ὀλιγάριθμος, μὴ ὑπερβαίνων τοὺς 6.000, οἱ δέ Έβραιοὶ τῆς

Μακεδονίας δέν ἐστρατολογήθησαν κατὰ τὴν πρῶτην δεκαετίαν ἀφότου ἀπέκτησαν καὶ αὐτοὶ τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν, ἐξάγεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Έβραίων πολεμιστῶν τῶν ἀνωτέρω πολέμων ὑπῆρξε μικρὸς καὶ ἀνάλογος πρὸς τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τοῦ Έβραϊκοῦ στοιχείου ποὺ ἔξει εἰς τὰς παλαιὰς ἑλληνικὰς περιοχάς. Ἔτσι οἱ Έβραιοὶ ποὺ ἐπολέμησαν εἰς τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους τῶν ἐτῶν 1912 - 1913, εἰς τὸν Α΄ παγκόσμιον πόλεμον τῶν ἐτῶν 1914 - 1918 καὶ εἰς τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν τῶν ἐτῶν 1919 - 1922 ἀνῆλθεν εἰς 400 περίπου ἀξιωματικούς καὶ στρατιώτας. Εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ 70 Έλληνοεβραιοὶ τῆς Αἰγύπτου, ποὺ ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους καὶ κατετάγησαν εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν ὡς ἐθελονταί. Μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν 9 περίπου ἀξιωματικοὶ καὶ 40 ὑπαξιωματικοί. Ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν 32 μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ἀνθυπολοχαγὸς Δανιήλ Σεβίλιας.

Ἐξ ἄλλου ἀρκετὰ δεκάδες Ἰσραηλῖται ἐτραυματίσθησαν ἢ ἀπέθαναν ἐν στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ ἢ ἐν αἰχμαλωσίᾳ. Ἰδιαιτέρως δέον νὰ σημειωθῇ ἡ ἐξοχος στρατιωτικὴ δρᾶσις τῶν ἀξιωματικῶν Μορδοχαὶ Φριζῆ, Ἀβραάμ Ματαλῶν, Ἰσαάκ Ἡλία, Δαυίδ Σιακῆ, Δαυίδ Ἀλχανάτη, Μποχώρ Σιακῆ καὶ ἄλλων ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δύο πρῶτοι παραμείναντες εἰς τὸν στρατὸν ὡς μόνιμοι ἀξιωματικοὶ ἐφθασαν μέχρι τοῦ βαθμοῦ

του συνταγματάρχου. Ἀξιωμαρχοὺς ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ δρᾶσις τοῦ ἐκ Κερκύρας ὑπαξιωματικοῦ εὐζώνων Δανιὴλ Μπέσσο καὶ τοῦ ἐκ Λαρίσης στρατιώτου Ἀζαριά Ἀτούν, αἱ ἡρωικαὶ πράξεις τῶν ὁποίων ἐξήρθησαν ὑπὸ τοῦ τότε Ἀρχιστρατήγου Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντίνου ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου. Οὕτω ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, εἰς συνάντησίν του τὸ 1913 μετὰ τοῦ τότε Ἀρχιραββίνου Θεσσαλονίκης Ἰακώβ Μεήρ, ἐτόνισε τὰ ἑξῆς: «Εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν οἱ Ἰσραηλῖται στρατιῶται ἐπολέμησαν ὡς πατριῶται, πολλάκις δὲ ὡς ἥρωες. Εἰς τὰς διαφόρους μάχας οἱ Ἕλληνες Ἰσραηλῖται ἐπολέμησαν πολλάκις ἐναντίον ἄλλων Ἰσραηλιτῶν εὐρισκομένων εἰς τὸ ἀντιθετον στρατόπεδον. Τοῦτο ἀποτελεῖ τρανὴν ἀπόδειξιν εἰλικρινοῦς καὶ ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ».

Πράξεις ἀδραγαθίας καὶ ἡρωισμού Ἑβραίων στρατιωτῶν κατὰ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους τῶν ἐτῶν 1912 - 1913 ἐξήρξε ὁ ἑλληνικὸς Τύπος τῆς ἐποχῆς. Οὕτω ἡ ἐφημερίς «Ἑλλάς» τῶν Ἀθηνῶν περιέγραψε τὸν ἡρωισμόν πού ἐπέδειξε ὁ ἐκ Λαρίσης στρατιώτης Ἀζαριά Ἀτούν ὅστις πολέμῳ εἰς τὴν Χειμάραν τῆς Ἀλβανίας τὸ 1913, εἰς τὸ σῶμα τοῦ στρατηγοῦ Σπυρομήλιου, ἔσωσε ἀπὸ καταστρεπτικὸν αἰφνιδιασμὸν τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν τραυματισθεῖς. Ἐπίσης ἡ ἐφημερίς Ἀθηνῶν «Πατρίς» τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1913 ἐδημοσίευσε μακράν περιγραφὴν γεμάτην μέγαίνοις διὰ τὴν ἡρωικὴν δρᾶσιν τοῦ ἐκ Κερκύρας Ἑβραίου ὑπαξιωματικοῦ τοῦ Εὐζωνικοῦ Σώματος Δανιὴλ Μπέσσο.

Ἀξιωμαρχοὺς ὑπῆρξαν ἐπίσης ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον ὡς καὶ εἰς τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν. Πολλοὶ Ἑβραῖοι ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν κατὰ τοὺς πολέμους αὐτοὺς, ἀρκετοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ βαθμοφόρος Χαΐμ Σιαλὼμ Σιακῆς ἐκ Λαρίσης, ἀχμαλωτίσθησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων τὸν Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1922. Εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἐξ ἄλλου ὑπηρέτησαν διὰ πρώτην φοράν ὡς ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ οἱ Μορδοχαὶ Φριζῆς, Ἀβραάμ Ματαλῶν, Δαυὶδ Σιακῆς, Ἰσαάκ Ἡλίας, Ἰωσήφ Σαμπεταὶ καὶ ἄλλοι. Ὁ Μορδοχαὶ Φριζῆς ὑπηρέτησεν κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον ὡς ἀξιωματικός καὶ εἰς τὸ ἑλληνικὸν στρατιωτικὸν σῶμα πού ἐπολέμησε μαζί μέ τοὺς ἄλλους συμμάχους τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Οὐκρανίαν ἐναντίον τῶν Μπολσεβίκων, ὅπου καὶ ἐτραυματίσθη. Ἐπίσης ὁ Ἀβραάμ Ματαλῶν μετέσχε τῶν δύο αὐτῶν πολέμων, εἰς δὲ τὴν Μικράν Ἀσίαν, ὑπηρετῶν ὡς ἀντισυνταγματάρχης εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τῆς 1ης Μεραρχίας, ἐπέδειξεν ἐξοχὸν δρᾶσιν τιμηθεῖς μέ πολλά παράσημα.

ΕΛΛΗΝΟΪΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (1940 - 1941) ΚΑΙ Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς πολέμους μετέσχον διὰ πρῶ-

Ἑλληνοεβραῖοι ἥρωες στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Γερμανοῦ Ἰταλῶν ἐπιδρομῶν ΜΟΥΣΣΙΣΑΚ ΚΟΜΙΔΗΣ

Γεννήθηκε στὸ νησί Κάστρο Ἀθηνῶν καὶ ἔμεινε στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὸ 1935. Ὑπηρέτησε κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον στὸ 29ον Σύνταγμα πλῆκτοῦ τῆς XII Μεραρχίας Κομοτινῆς καὶ ἔπαιξε ἡρωικὰ γιὰ τὴν Πατρίδα στὸ πεδινὸν τῆς τιμῆς στὸ Πόγραδετς τὴν 5 Δεκεμβρίου 1940. Ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ λόχου τοῦ Χρ. Μιχαλόπουλος στὸ συλλυπητήριον γράμμα πού ἀπερῆθη ἐπὶ τὴν οἰκονομεία του ἔγραψε:

«Ἐπείσε ἓνα πρωτὶ προσφέρον τὴν ἱερωτέραν καὶ μεγαλυτέραν θυσίαν εἰς τὸν ὁμιλὸν τῆς Ἐλευθερίας τῆς ἐνδοξῆς Πατρίδος μας, ἔπαισε σὺν πραγματικῶς Ἑλλήν πολέμιστὴς εἰς τὸ πεδινὸν τῆς μάχης ἡρωικῶς μαχόμενος.

Τιμὴ σὲ οὐρανὸν τὸν ἔχετε ἀδελφόν, τιμὴ στὴ σεβαστὴ Μητέρα σας, τιμημένη ἡ οἰκογενεία καὶ δοξαζομένη πού τέτοιο λεβεντόπαιδον ἐδημιούργησε, καὶ εἴμαι καὶ ἐγὼ υπερήφανος πού μέ τέτοιον ἐνδοξον καὶ γενναῖον συμπολεμιστὴν ὑπῆρξα. ἔτσι καὶ ἐπ' ὀλίγον φίλος».

ΕΛΛΗΝΟΕΒΡΑΙΟΙ ἥρωες στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Γερμανο- Ἰταλῶν ἐπιδρομῶν ΛΕΩΝ ΠΕΛΟΣΣΩΦ ΤΟΥ ΙΩΣΗΦ

Γεννήθηκε τὸ 1911 στὴ Θεσσαλονίκη ὑπηρέτησε κατὰ τὸν Ἑλληνο-Ἰταλικὸν πόλεμον εἰς τὸ 50ον Σύνταγμα πλῆκτοῦ καὶ ἔπαισε πολλὰ ἀντὶ τῆς ἡλικίας γιὰ τὴν Πατρίδα στὸ πεδινὸν τῆς μάχης στὴ θέση Κάτω-Βρύση ὁψόμετρο 1720 τὴν 21/11/40 δύο μέρες μπροστὰ πρὸς τὴν κλῆσιν τῆς Κερυταῆς. Ληλώθηκε πρῶτα στὸ ἀριστερὸ χερί καὶ ἐξῆκολούθησε νὰ πολεμᾷ ἔως οὗτο δεύτερη σφαῖρα τὸν πληγῶσε θανάσιμα σὴ κοιλιακὴ χώρα. Κατὰ τὴν μεταφορά του στὸ Νοσοκομεῖο ἐξέπνευσε.

Ἀκίμα πρὸ ἡρώ-ἡ στάθηκε ἡ σίστις τοῦ πατέρα του Μόλις ἔμαθε τὸ θάνατον τοῦ παιδιοῦ του, ἔσπαιλε σὺν τότε π. αὐτοῦ τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν τηλεγραφίαν.

«Ταύτην στιγμὴν πληροφοροῦμαι θάνατον προεβούρτου μου υἱοῦ Λεῶν. Πνίγω αἰσθήματα πατρικῆς μου κριδίας ἀναφωνῶ.

Ζήτω ἡ Ἑλλάς».

Σὰν ἀπάντησιν δέχτηκε τὸ πατρικὸν τηλεγράφημα.

«Ὁ ἡρώδης σου υἱὸς Λεῶν ἔπαισε ὑπὲρ Πατρίδος. Τὸ δυνάμει του ἀνεγρόφη εἰς τὰς ἐνδόξους σελίδας τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Συγαίρω δαψύχως τὸ πατριωτικὸν σου φρόνημα».

ΛΑΞΕ. ΚΟΡΥΖΗΣ
ΠΡΩΥΠΟΡΓΟΣ

τὴν φοράν καὶ οἱ Ἑβραῖοι τῆς Μακεδονίας, Θράκης καὶ Ἠπείρου. Ἀπὸ δημοσιευθείσας δχι ἐπισήμους στατιστικὰς προκύπτει ὅτι εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς πολέμους ἐπεστρατεύθησαν καὶ ἐπολέμησαν 12.898 Ἑβραῖοι. Ἐξ αὐτῶν 343 ἦσαν ἀξιωματικοὶ ἢ ὑπαξιωματικοί. Ἐφονεύθησαν εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἀλβανίας κατὰ τὸν ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον ὡς καὶ εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον εἰς τὰς μάχας ἐναντίον Γερμανῶν 513 Ἑβραῖοι. Ἐτραυματίσθησαν ἐξ ἄλλου εἰς τὰ ἴδια ἐπίσης δύο μέτωπα 3.743 Ἑβραῖοι, ἐκ τῶν ὁποίων 1.412 βαρέως, καταστάντες ἀνάπηροι πολέμου. Δύο Μακεδονικὰ συντάγματα, τὸ 50όν καὶ 63ον, πού ἐπολέμησαν εἰς τὸν ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον τῆς Ἀλβανίας, ἦσαν συγκροτημένα κατὰ πλειονότητα ἀπὸ Ἑβραίους τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Μακεδονίας. Ἡ κυριαρχοῦσα ἐβραϊκὴ στρατιωτικὴ φυσιογνωμία τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου τῆς Ἀλβανίας ὑπῆρξε, κατὰ γενικὴ ἀναγνώρισιν, ὁ ἐκ Χαλκίδος συνταγματάρχης Μορδοχαὶ Φριζῆς, ὁ ὁποῖος καὶ ἐφονεύθη ὡς ἀληθὴς ἥρωας εἰς τὴν μάχην τοῦ Καραμᾶ.

Καὶ ἄλλοι Ἑβραῖοι ἀξιωματικοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ

στρατού επέδειξαν εξαιρετικήν δράσιν τόσοι κατά τόν ελληνοϊταλικόν πόλεμον όσον καί εϊς τας μετ' αὐτόν πολεμικάς δράσεις τῆς Ἑλλάδος. Μεταξύ αὐτῶν πρέπει νά ἀναφερθοῦν οἱ Ἑρρίκος Νησίμ Λεβῆς ἐξ Ἰωαννίνων, ὁ ὁποῖος ἐκπαιδευθεὶς εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἱατρικὴν σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν προήχθη μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιάτρου (συνταγματάρχου), διετέλεσεν διευθυντὴς διαφόρων στρατιωτικῶν νοσοκομείων, τιμηθεὶς μέ παράσημα καὶ μετάλλια στρατιωτικῆς ἀξίας καὶ ἀπεστρατεύθη μέ τόν βαθμόν τοῦ ταξίαρχου. Διακεκριμένας ἐπίσης ὑπηρεσίας προσέφερεν εἰς τόν ἐλληνικόν στρατόν κατά τόν ἐλληνοϊταλικόν πόλεμον τοῦ 1940 - 1941 καὶ ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης ἱατρός Jean Ἀλαλούφ, ὁ ὁποῖος ἐπιστρατευθεὶς δι' εἰδικῆς διαταγῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου ὠνομάσθη ἀξιωματικὸς καὶ διηύθυνε κατά τόν πόλεμον ἓνα ἀπὸ τὰ στρατιωτικά νοσοκομεία τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐπίσης καὶ ὁ μόνιμος ταγματάρχης τοῦ ἱατρικοῦ σώματος Σαλβατώρ Σαρφατῆς ἐξ Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ὡς εἰδικὸς νευρολόγος ἐξετιμᾶτο ἰδιαίτερος ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους του διὰ τὸ ἦθος τοῦ, τὰς ἐπιστημονικάς του γνώσεις καὶ διὰ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρος του. Ἀκολουθήσας οὗτος τὸ 1941 τὰ ὑποχωροῦντα ἐλληνικά στρατεύματα εἰς τὴν Κρήτην, συνελήφθη ἐκεῖ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐκτοπισθεὶς εἰς τὸ Ἄουσβιτς ἐθανατώθη ἐκεῖ. Εἰς αὐτοὺς πρέπει νά προστεθοῦν καὶ οἱ μόνιμοι ἀξιωματικοὶ Ἰωσήφ Βαρούχ ἐκ Κερκύρας καὶ ὁ Λέων Ντόστης ἐξ Ἰωαννίνων. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν, ἀφοῦ ἐπολέμησεν ὡς λοχαγὸς τοῦ ἱππικοῦ εἰς τὸ Ἀλβανικόν μέτωπον, ἐξετοπίσθη κατόπιν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὸ Μπιργκενάου, ὅπου τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ὠργάνωσε τὴν γνωστὴν ἔνοπλον ἐξέγερσιν τῶν εἰς τὸ Σόντερ Κομμάντο ἐγκλειστῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ Λέων Ντόστης, ἀφοῦ ἐπολέμησεν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἀπεστάλη μετὰ τόν πόλεμον πρὸς μετεκπαίδευσιν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, προαχθεὶς εἰς τόν βαθμόν τοῦ ταγματάρχου. Ἐξελθὼν οὗτος τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ μετῴνιστευσεν τὸ 1953 εἰς τὸ Ἰσραὴλ καὶ κατετάγη μέ τόν βαθμόν τοῦ ταγματάρχου εἰς τὸ σῶμα τῶν τεθωρακισμένων τοῦ Τσεβά Ἀγκανᾶ Λεϊσραέλ.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν Ἑβραίων τραυματιῶν καὶ ἀναπήρων τοῦ ἐλληνοϊταλικοῦ πολέμου τῆς Ἀλβανίας ἐξετοπίσθη τὸ 1943 ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐφονεύθη εἰς τὸ Μπιργκενάου. Διάβημα γενόμενον πρὸ τοῦ ἐκτοπισμοῦ τινος πρὸς τὰς γερμανικάς Ἀρχάς κατοχῆς τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας Τραυματιῶν καὶ Ἀναπήρων Πολέμου ὅπως ἐξαιρεθοῦν αὐτοὶ τουλάχιστον ἐκ τῶν ἐκτοπισμῶν δέν ἔφερε κανένα ἀποτέλεσμα.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΤΟΧΗΣ (1941 - 1944) ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (1944 - 1949).

Ἡ ὠργανωμένη ἐλληνικὴ ἀντίστασις κατὰ τῶν στρατευμάτων κατοχῆς τῆς Ἑλλάδος (Ἰταλίας, Γερμανίας, Βουλγαρίας) ἤρchiσε μόλις κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔ-

τους 1942, ἥτοι ὀλίγους μόνον μῆνας προτοῦ ἀρχίσουν εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν (Μάρτιος 1943) οἱ ἐκτοπισμοὶ τοῦ πολυπληθοῦς ἑβραϊκοῦ στοιχείου. Τοῦτο ὑπῆρξε μέγα ἀτύχημα, διότι ἐάν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐκτοπισμῶν τῶν Ἑβραίων ὑπῆρχε ὠργανωμένη ἐλληνικὴ ἀντίστασις πολλοὶ χιλιάδες νέων Ἑβραίων τῆς Θεσσαλονίκης θά κατέφευγον εἰς τὰ βουνὰ κατασκόμνοι εἰς τὰ σώματα ἀντιστάσεως, τὰ ὁποῖα προθύμως τοὺς ἐδέχοντο. Ὅτι οὕτω θά ἐξελίσσοντο τὰ πράγματα προκύπτει ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι, ὅταν μετὰ τὴν κατὰ Σεπτέμβριον 1943 συνθηκολόγησιν τῆς Ἰταλίας ἐπεξετάθη ἡ γερμανικὴ κατοχὴ καὶ εἰς τὰς νοτίως τοῦ Ὀλύμπου ἐλληνικάς ἐπαρχίας, σημαντικόν μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν (ἰδίως τῆς Θεσσαλίας, τῆς Χαλκίδος καὶ τῶν Ἀθηνῶν) κατέφυγε εἰς τὰ ὄρη καὶ συνεργασθὲν μέ τὰς δυνάμεις ἀντιστάσεως διέφυγε τόν ἐκτοπισμόν καὶ τόν θάνατον. Οἱ καταφυγόντες εἰς τὰ βουνὰ Ἑβραῖοι δέν συνεκροτήθησαν εἰς ἰδιαίτερας ἑβραϊκὰς μονάδας ἀντιστάσεως, ἀλλὰ ἐνετάχθησαν εἰς τὰς δρώσας ἐλληνικάς ἀντιστασιακάς δυνάμεις. Τοιαύτη συμμετοχὴ τῶν Ἑβραίων νέων εἰς τὰς ἐλληνικάς δυνάμεις ἀντιστάσεως ἐσημειώθη ἰδίως εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς τοῦ Βερμίου (Μακεδονίας), Πηλίου, Ὀλύμπου, Χασίων καὶ Πίνδου (Θεσσαλίας).

Μερικοὶ ἱστορικοὶ τῆς ἐθνικῆς ἐλληνικῆς ἀντιστάσεως ὑποστηρίζουν (χωρὶς ὅμως μέχρι τῆς στιγμῆς νά εἶναι τοῦτο ἀπολύτως ἐξηκριβωμένον) ὅτι τὸ μέγα σμποτάζ τῆς ἀνατινάξεως τῆς μεγάλης σιδηροδρομικῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, ποῦ ἐξησφάλιζε τὴν συγκοινωνίαν τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων κατοχῆς τῆς νοτίου Ἑλλάδος μέ τὴν βόρειον Εὐρώπην, ἐγινε μέ ἐνεργόν συμμετοχὴν καὶ Ἑβραίων ὑπηρετούντων εἰς τὰς ὀρεινὰς δυνάμεις ἀντιστάσεως. Καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐπίσης ὅπου πολλοὶ ἑκατοντάδες ἐκρύπτοντο διαφυγόντες τοὺς διωγμοὺς, πολλοὶ συνειργάσθησαν μέ τὰς δυνάμεις ἀντιστάσεως καὶ ἦσαν εἰς ἐπαφὴν μέ τὰς συμμαχικάς ὑπηρεσίας κατασκοπείας.

Τόσον καλὴ καὶ μελετημένη ἦτο ἡ ἀντίστασις τῶν Ἑβραίων τῆς νοτίως τοῦ Ὀλύμπου ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς γερμανικοὺς διωγμοὺς ὥστε, ἐνῶ οἱ διωγμοὶ διετάχθησαν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν διὰ διαταγῆς τῆς 8 Ὀκτωβρίου 1943 τοῦ Γερμανοῦ στρατηγοῦ τῶν S.S. Stroop (τοῦ ἰδίου ποῦ κατέστρεψε τὸ Γκέτο τῆς Βαρσοβίας) οἱ ἐκτοπισμοὶ ἐξετελέσθησαν τὴν 25 Μαρτίου 1944, ἥτοι ἔξ ὀλοκλήρους μῆνας ἀργότερον, γεγονός ποῦ δέν ἔχει προηγούμενον εἰς καμμίαν ἄλλην χώραν τῆς κατεχομένης Εὐρώπης καὶ ἐνῶ οἱ διασωθέντες ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους τῆς βορείως τοῦ Ὀλύμπου Ἑλλάδος ἀνῆλθον μόλις εἰς ποσοστὸν 5 % τοῦ ἑβραϊκοῦ πληθυσμοῦ, τὸ ποσοστὸν τῶν διασωθέντων ἀπὸ τὴν νοτίως τοῦ Ὀλύμπου ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα (κυρίως Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλίας) ὑπερέβη τὸ 80ο/ο τοῦ ἑβραϊκοῦ πληθυσμοῦ. Εἰς τὸ εὐνοϊκόν αὐτὸ ἀποτέλεσμα συνετέλεσεν ἐπίσης εἰς ὠρισμένον βαθμόν καὶ τὸ τότε Ἑβραϊκὸν Πρακτορεῖον τῆς Παλαιστίνης, τὸ ὁποῖον εἶχε ναυλώσει εἰδικὸν πλοίαριον, τὸ ὁποῖον ἐξετέλει μυστικά καὶ κατὰ τακτι-

Η ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΜΙΑ ΕΓΚΥΚΛΙΟ

Τῆς Ἐπιχειρήσεως Ἀστικῶν
Συγκοινωνιῶν Πρωτευούσης

Ὅπως εἶναι γνωστό ἀπό μῆνες, στά συγκοινωνιακά μέσα μιά ἰδιωτική Χριστιανική ὁργάνωσις τοποθετεῖ ἀφίσσες κατὰ τῶν Χιλιαστῶν, πού ἐκτός τῶν ἄλλων περιέχουν καί ὕβριστικά κείμενα κατὰ τῶν Ἑβραίων.

Τό Κ.Ι.Σ., ὅπως ἦταν φυσικό, διαμαρτυρήθηκε στήν Πολιτεία ἐναντίον αὐτῶν τῶν ὕβριστικῶν φράσεων. Τό ἀρμόδιο ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν, μέ διαταγή του, ἀπηγόρευσε τήν ἀνάρτησι αὐτῶν τῶν συκοφαντικῶν ἀφισσῶν.

Ἐπειδή, παρά τήν ἀπαγόρευσι, ἡ ἀήθης αὕτη συκοφαντία συνεχιζέτο τό Κ.Ι.Σ., ὅπως εἶχε ὑποχρέωσι καί καθήκον, ἀπηυθύνθη στήν Ἐπιχειρήσι Ἀστικῶν Συγκοινωνιῶν (Ε.Α.Σ)

Ἡ Ε.Α.Σ. ἐξέδωσε σχετική ἐγκύκλιό πού ὅμως, ἀπηγόρευε ὅλες τίς ἀφίσσες θρησκευτικοῦ περιεχομένου, ὅπως ἐπίσης τήν ἀνάρτησι κομπολογιῶν κ.ἄ διακοσμητικῶν.

Ὅπως εἶναι εὐνόητο τό Κ.Ι.Σ. οὔτε ἐζήτησε οὔτε εἶχε κανένα δικαίωμα νά ζητήσῃ κάτι τέτοιο, ἀλλά μόνο νά ἀπαλειφθοῦν τά ὕβριστικά κείμενα πού ἀφοροῦν τῇ θρησκείᾳ μας.

Σέ μερικά ἐντυπα κατεκρίθη ἡ ἐγκύκλιος τῆς Ε.Α.Σ. (ἐπειδή ἀπηγόρευε ὅλες τίς ἀφίσσες θρησκευτικοῦ περιεχομένου).

Κατόπιν αὐτοῦ τό Κ.Ι.Σ. ἀπέστειλε σαφεῖς καί διευκρινιστικές ἐπιστολές στά ἐντυπα αὐτά. Ἡ παρακάτω ἐπιστολή τοῦ Κ.Ι.Σ., πού ἐδημοσιεύθη στήν ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Κόσμος» (τῆς 19/9/1978) περιέχει ὅλα τά σχετικά στοιχεῖα:

«Κύριε διευθυντά,

Στό χθεσινό φύλλον σας, (17.9.1978) δημοσιεύεται ἄρθρον τοῦ συνεργάτου σας κ. Στ. Ἀναγνώστου, μέ τίτλον «Κατεβάζουν τίς ἀφίσσες θρησκευτικοῦ περιεχομένου ἀπό λεωφορεῖα! - Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλικοῦ Συμβουλίου!».

Διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας παρακαλοῦμεν ὅπως δημοσιεύσητε τά κάτωθι:

1. Τό ἡμέτερον Συμβούλιον ἐζήτησε τήν ἀφαίρεσιν ἐκείνων μόνο τῶν ἀφισσῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι ὕβριστικές καί συκοφαντικές γιά τήν θρησκεία μας.

Τέτοιες ἀφίσσες εἶναι σάν αὕτη πού χαρακτηριστικά ἐδημοσιεύθη καί στήν ἐφημερίδα σας γιά τήν «Πληγή τοῦ Χιλιασμοῦ».

Ἡ ἀφίσσα αὕτη, μιλά γιά «τόν Ἑβραῖον ἀπατεῖνα Κάρλο Ρώσσελ» πού θεωρεῖται ἰδρυτής τοῦ Χιλιασμοῦ, γιά τό ὅτι οἱ Χιλιαστές «πλη-

ρῶνονται μέ δισεκατομμύρια δολλάρια οἱ ἀπάτριδες ἀπό τοὺς ἀντίχριστους Ἑβραίους» κ.ἄ.

ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΕΙΝΑΙ ΨΕΥΔΗ

ΚΑΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΚΑ

2. Συγκεκριμένως: Ἡ ἀξιόπιστος οὐδετέρα ἐγκυκλοπαίδεια «ΑΜΕΡΙΚΑΝΑ», στό λῆμμα περί Καρόλου Ρώσσελ ἀναφέρει ὅτι ἦταν «ὀρθόδοξος προτεστάντης ἀπό τοὺς γονεῖς του» καί στό λῆμμα περί Χιλιασμοῦ οἱ ἱερωβάδες ἀναφέρονται ὡς Χριστιανική θρησκευτική ὁμάς οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσα μέ τόν Ἰουδαϊσμόν. (Σᾶς ἐπισυνάπτομεν σχετικές φωτοτυπίες).

Τό τελευταῖον παραδέχονται καί διακηρύσσουν ἐπισήμως καί οἱ ἴδιοι οἱ Χιλιαστές στήν ἐπίσημον ἐκδόσιν τους («Μάρτυρες τοῦ ἱερωβά» - Βιβλική καί φυλαδική ἐταιρία Σκοπιά, ἔτος 1973 σελ. 15), στήν ὁποίαν σαφῶς ἀναφέρουν ὅτι «δέν ἔχουν καμμιά ἀπολύτως σχέσι μέ τοὺς ἀνευ Χριστοῦ Ἰουδαίους ἢ Ἰουδαίζοντας ἢ Σιωνιστάς ἢ ἄλλους θρησκευτικούς, πολιτικούς ἢ κοινωνικούς ὁμίλους. Εἶναι μόνον Χριστιανοί καί ἡ θρησκεία τήν ὁποίαν πρεσβεύουν εἶναι ἡ Χριστιανική θρησκεία καί αὐτήν ἀποδέχονται καί ὁμολογοῦν ὡς τήν μόνην ὁδόν τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας». (Σᾶς ἐπισυνάπτομεν σχετικὴν φωτοτυπίαν).

3. Ὅλα αὐτά εἶναι γνωστά σέ ὅλες τίς Χριστιανικές Ἐκκλησίες τῆς ὑψηλίου, ὅπως ἔχουν γίνει παραδεκτά καί ἀπό τήν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Μόνον μία παρα - ἐκκλησιαστική ὁργάνωσις ἐξακολουθεῖ σ' αὐτό τό τέλος τοῦ 20οῦ αἰῶνος καί μόνον στήν Ἑλλάδα, νά καταφεύγῃ στήν εὐκολον λύσιν ὅτι «γιά ὅλα τὰ ἀρνητικά συμβαίνοντα φταίουν οἱ Ἑβραῖοι» καί ἔτσι φορτώνοντας καί τόν Χιλιασμόν στοὺς Ἑβραίους, θεωροῦν ὅτι «ἐπετέλεσαν τό καθήκον τους».

4. Ἐρχόμαστε τώρα στήν ἐπίμαχον ἐγκύκλιον τῆς Ἐπιχειρήσεως Ἀστικῶν Συγκοινωνιῶν:

Σεβόμενοι καί τιμῶντες πάντα κάθε θρησκείαν δέν ἦταν ποτέ δυνατόν νά διανοηθοῦμε νά ἐπέμβουμε σέ ἐνέργειες πού ἀφοροῦν μίαν ἄλλην θρησκείαν καί τίς ἐσωτερικές σχέσεις της μέ τίς τυχόν αἰρέσεις της.

Ἐζητήσαμε - καί θά τό ζητοῦμε πάντα ἐφ' ὅσον γεννᾶται παρόμοιον θέμα - νά ἀπαγορευθοῦν μόνον οἱ ὕβριστικές καί συκοφαντικές γιά τήν δική μας θρησκεία, τήν θρησκεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀφίσσες - δημοσιεύματα - ἐνέργειες κλπ.

Αὐτό ὑπῆρξε τό αἷμαμάς μας σύμφωνον καί μέ τὰ ἄρθρα 4 (περί ἰσοπολιτείας) καί 13 (περί θρησκευτικῆς ἐλευθερίας) τοῦ Συντάγματος. Ἐάν τυχόν ἡ διατύπωσις τοῦ κειμένου τῆς ἐγκυκλίου τῆς Ε.Α.Σ. ὑπῆρξε σέ μερικά σημεία ἀνεπιτυχής γι' αὐτό ἐμεῖς δέν μπορούμε νά εἴμαστε οὔτε ὑπεύθυνοι οὔτε αὐτό τό γεγονός ἀνατρέπει τόν κρυστάλλινον χαρακτῆρα τοῦ αἵματός μας.

5. Εἴμαστε βέβαιοι, κύριε διευθυντά, ὅτι τόσο ἐσεῖς ὅσο καί οἱ καλόπιστοι ἀναγνώστες σας θά συμφωνήσουν ὅτι ἡ ἀλήθεια πάνω στό θέμα τοῦ δημοσιεύματός σας εἶναι διαφορετική καί ὅτι ὅπως οἱ πιστοί κάθε θρησκείας, ἔτσι καί ἐμεῖς ἔχομε ὑποχρέωσι νά προστατεύουμε τήν θρησκευτικὴν μας ὑπόληψιν καί τιμὴ ἀπὸ κάθε συκοφαντικὴ ἐνέργεια».

32ον Πληροφοριακόν Δελτίο δημοσιευμάτων τοῦ τύπου

Τό «ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ»

Ἡ τηλεοπτική σειρά «Ὁλοκαύτωμα» πού παρουσιάζει τίς ναζιστικές θηριωδίες ἐναντίον τῶν Ἑβραίων, πήρε ἕξι ἀπό τὰ ἐτήσια βραβεῖα «Ἐμμου» πού εἶναι γιά τήν ἀμερικανική τηλεόρασι, τι εἶναι τὰ «Ὅσκαρ» γιά τόν κινηματογράφο. Τό «Ὁλοκαύτωμα» πήρε βραβεῖα τῆς καλύτερης δραματικῆς σειρᾶς, μέ λίγα ἐπεισόδια, τῆς καλύτερης σκηνοθεσίας, καλύτερου σεναρίου, καλύτερου πρώτου ρόλου (ἀνδρικοῦ καί γυναικεῖου χωριστά) καί καλύτερου δεύτερου γυναικεῖου ρόλου.

Παρακαλοῦνται οἱ φίλοι μας πού ἔχουν ὑπ' ὄψιν τοὺς δημοσιεύματα τοῦ Τύπου πού μποροῦν νά ἐνδιαφέρουν τὰ περιεχόμενα αὐτοῦ τοῦ Δελτίου, νά εἰδοποιοῦν σχετικά τό ἀρμόδιο Γραφεῖον τοῦ Κ.Ι.Σ.

1. ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ

«Ἐλευθεροτυπία»: Μέ ἀφορμή τό ταξίδι τοῦ κ. Ράλλη στή Ρωσία καί τήν εὐκολία πού στήν Ἑλλάδα κολᾶνε «ταμπέλλες» σέ διάφορες ὁμάδες ἀνθρώπων ὁ κ. Δ. Ψαθᾶς θυμᾶται ἕναν «ἀγαθό καί καλοπροαίρετο ὑπολοχαγό», πού στό στρατό «δίδασκε μέ πολλή σοβαρότητα τὰ ἐξῆς ἀπίθανα», ὅπως γράφει: «Κομμουνισμός σημαίνει ἀρνηση τῆς πατρίδας! Καί ποιοί τόν ἀνακάλυψαν τόν κομμουνισμό; Οἱ Ἑβραῖοι! Γιατί ὅμως; Διότι οἱ Ἑβραῖοι δέν ἔχουν πατρίδα καί μισοῦν τοὺς ἄλλους λαοὺς πού ἔχουν!... (3/9)

«Μακεδονία»: Γιά τό θέμα τῆς συναντήσεως τῶν πλοίων τοῦ Χρ. Κολόμβου, πού ἀπέπλεαν γιά τήν ἐξερεύνησι τῆς Ἀμερικῆς μέ πλοῖα ἔμφορτα μέ Ἑβραίους πού τοὺς ἐξόριζε γιά πάντα ἡ Ἱερά Ἐξέτασις στά λιμάνια τῆς Ἀνατολῆς, μεταξύ τῶν ὁποίων καί στήν Θεσσαλονίκη, ὁ ἀναγνώστης κ. Σ. Σαμουηλίδης γράφει: «Δέν ἦταν τυχαία, ἐκεῖνο τό πρωί τῆς 3 Αὐγούστου 1492, ἡ συνάντησι ξῶ ἀπό τὰ Ἰσπανικά παράλια τῶν τριῶν Ἰστιοφόρων τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου μέ τὰ τέσσερα φορτηγά πλοῖα γεμάτα ἀπό Ἑβραίους. Ἐκεῖνη τήν ἡμέρα 3 Αὐγούστου 1492 πολλά ἄλλα πλοῖα ἀπό ἀπλές βάρκες μέχρι μεγάλα Ἰστιοφόρα, μέ Ἑβραίους βρισκόντουσαν ξῶ ἀπό τὰ Ἰσπανικά παράλια μέ κατεύθυνση τό λιμάνι τῆς βορείου Ἀφρικῆς, τῆς ἀνατολικῆς Μεσσογείου, ἀν ὅχι καί πρὸς ἀγνωστες κατευθύνσεις. Ὁ γνωστός πλέον Σίμον Βιζεντάλ στό βιβλίον του «Τό Ἰστίον τῆς ἐλπίδας» δίνει μιά ἐξήγησι στήν παραπάνω συνάντησι, στηριζόμενος σέ διάφορα ἱστορικά γεγονότα μεταξύ τῶν ὁποίων εἶναι καί τό ἀκόλουθο : Στίς 2 Αὐγούστου 1492 τὰ μεσάνυχτα ἔληγε ἡ προθεσμία πού ὀριζε τό διάταγμα τοῦ Φερδινάνδου καί τῆς Ἰσαβέλλας τῆς Καθολικῆς νά ἐγκαταλείψουν τό Ἰσπανικό ἔδαφος, μέ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του οἱ Ἑβραῖοι πού δέν εἶχαν δεχθεῖ νά ἀπαρνηθοῦν γιά πάντα τήν θρησκεία τους. Ἐκεῖνη ἀκριβῶς τήν νύκτα στίς 2 Αὐγούστου 1492, στό λιμάνι Πάλος τῆς Ἰσπανίας ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ὁ ἴδιος ἐπέβλεπε τήν ἐπιβίβασι τῶν πληρωμάτων καί ἄλλων μελῶν τῆς ἀποστολῆς του στίς τρεῖς караβέλες του, ἔτοιμες νά ἀποπλεύσουν τήν ἐπομένη τό πρωί. Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος εἶχε τάξει τήν 11η νυχτερινή τῆς 2 Αὐγούστου 1492 σάν τελευταία προθεσμία ἐπιβίβασεως τῶν ναυτῶν καί λοιπῶν ἀνθρώπων του. Πράγμα ἀντίθετο πρὸς τὰ ναυτικά ἔθιμα. Συνήθως οἱ ναῦτες ἐπιβιβάζονται στά πλοῖα λίγες ὥρες ἢ καί λεπτά πρὶν ἀπο τόν ἀπόπλου τῶν καραβιῶν. Ὁ Βιζεντάλ μαζί μέ ἄλλους ἱστορικοὺς δίνουν τήν ἐξήγησι ὅτι: μεταξύ τῶν πληρωμάτων καί λοιπῶν μελῶν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Κολόμβου ὑπῆρχαν Ἑβραῖοι τήν καταγωγή, γνωστοί μόνον σ' αὐτόν, πού ἔπρεπε νά εἶχαν ἐγκαταλείψει τήν ξηρά πρὶν τὰ μεσάνυχτα διότι ἡ Ἰσπανικὴ ἀστυνομία τῆς ἐποχῆς μαζί μέ σπιούνους τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως θά ἀρχιζε τίς πρώτες πρωινές ὥρες τῆς 3 Αὐγούστου 1492 τόν διωγμὸ τῶν Ἑβραίων» (19/9).

«Βήμα»: Δημοσιεύει συνέντευξη με τον τρομοκράτη Χάνς Γιόακιμ Κλάιν, 27 ετών που ήταν υπαρχηγός του Κάρλος, αλλά διεφώνησε και άπεχώρησε. Ο Κλάιν είχε λάβει μέρος στην απόπειρα κατά των εκπροσώπων του ΟΠΕΚ, στη σχεδιαζόμενη δολοφονία των προέδρων των Έβραϊκών Κοινοτήτων της Φραγκφούρτης και Βερολίνου, στη μελετημένη άπαγωγή του τότε Πάπα Παύλου δ'ου και της Καρολίνας του Μονακό. (20 - 21/9).

«Ελεύθερος Κόσμος»: Στη στήλη του «Σοφιστής» μιλώντας για τις γλώσσες αναφέρεται στο κατόρθωμα των Ισραηλινών να προτιμήσουν την αρχαία (δυσκολώτατη) εβραϊκή γραφή, ενώ θα μπορούσαν να υιοθετήσουν μία οποιαδήποτε ευρωπαϊκή γλώσσα από αυτές που μιλούν οι κοινότητες της πανσπερμίας τους...» (23/9).

«Ταχυδρόμος» (Βόλου): Έντυπώσεις από μία επίσκεψη στο στρατόπεδο θανάτου Άουσβιτς, της κ. Γ. Χαϊδούλη - Καρακατσπούλου. Οι έντυπώσεις τελειώνουν με τα παρακάτω: «Έπειτα θα θελήσεις να απομακρυνθείς και συζητώντας με τον εαυτό σου θα του υποσχέθείς ότι: θα προσπαθώ όσο θα εξαρτάται από μένα και με όση δύναμη έχω να μην θέλω τον πόλεμο και να μην επιτρέπω στο «άνθρωπινο κτήνος» που κρύβω μέσα μου να βγαίνει στην επιφάνεια, αλλά θα κοιτάζω ψηλά, μέχρι που τα μάτια της ψυχής ν' ανταμώσουν την ειρήνη που κρύβει ο ούρανός» (24/9).

«Καθημερινή»: Με τίτλο «Γερμανοί βουλευτές διανέμουν δίσκο με τον Χιτλερικό ύμνο γράφει: «Νττύτσλαντ, Νττύτσλαντ ούμπερ άλλες, ούμπερ άλλες im ντί βέλτ». («Γερμανία Γερμανία πάνω απ' όλα, πάνω απ' όλα στον κόσμο»). Αυτό το παλιό γερμανικό τραγουδάκι, ο ύμνος των Ναζί, ξανάρχεται στην επικαιρότητα, στη Γερμανία του 1978. Έκατο χιλιάδες δίσκοι με τον ύμνο αυτό ταχυδρομήθηκαν από 29 μέλη της Βουλής σέ συνδικάτα σχολεία και πολίτες: ο λόγος, όπως εξηγούν οι πάτρωνες της πρωτοβουλίας στο εξώφυλλο του δίσκου, είναι ότι «δέν υπάρχει άλλο κράτος στον κόσμο, όπου νά έχει τόσο πολύ παραμεληθεί ο έθνικός ύμνος».

Η ιδιορρυθμία αυτής της πρωτοβουλίας είναι ότι ο δίσκος περιλαμβάνει την πρώτη στροφή του τραγουδιού, ή όποια δέν έχει τραγουδηθεί επίσημα στη Δυτική Γερμανία από την εποχή του Χίτλερ. Η μουσική του έθνικού ύμνου δέν έχει αλλάξει από τό 1922 που υιοθετήθηκε αλλά εκείνες τις ημέρες τραγουδιόντουσαν μόνο τα λόγια της τρίτης στροφής που μιλούν για ένότητα, δικαιοσύνη και έλευθερία.

«Εμείς οι Γερμανοί είμαστε ένας απόλυτα φυσιολογικός λαός» είπε ο Βίλφρηντ Μπαίμ, ένας από τους οργανωτές της έκστρατείας. «Έχουμε μόνο 12 σκοτεινά χρόνια στην Ιστορία μας ενώ άλλα κράτη όπως π.χ. ή Γαλλία, έχουν πολύ πιό έθνικιστικούς και αίμοσταγείς έθνικούς ύμνους». (29/9).

2. ΠΕΡΙ ΙΣΡΑΗΛ

Τό κύριο θέμα του μηνός, δηλαδή ή συνάντησις των Μπέγκιν - Σαντάτ και οι συμφωνίες του Κάμπ Νταϊβιντ, δέν αναφέρονται στις σελίδες αυτές.

«Βραδυνή»: Ένα φίλμ για την γενοκτονία των Άρμενίων αναστατώνει τους Τούρκους:

Ένα φίλμ για την τηλεόραση που έχουν γυρίσει οι Ισραηλινοί έχει αναστατώσει τό τουρκικό ύπουργείο Έξωτερικών, επειδή ένα μέρος του αναφέρεται στίς σφαγές των Άρμενίων από τους Τούρκους τό 1915 και 1916.

Πρόκειται για ένα ντοκυμανταίρ που παρουσιάζει την ζωή των 3.000 Άρμενίων που ζούν στην παλαιά Ιερουσαλήμ και που κατέφυγαν στην Ιερή αυτή πόλη στά μέσα του Α' παγκοσμίου πολέμου για νά γλυτώσουν από την φοβερή τουρκική θηριωδία.

Η γενοκτονία των Άρμενίων παρουσιάζεται κυρίως στην είσαγωγή του ντοκυμανταίρ με φωτογραφίες που είχαν τραβήξει την εποχή εκείνη οι ίδιοι οι Τούρκοι.

Μολονότι τό φίλμ είναι έτοιμο ή προβολή του έχει αναβληθεί, ίσως μάλιστα ματαιωθεί, μετά τους έκβιασμούς στους όποιους υπόκειται τό Ισραήλ από την Άγκυρα.

Ίσχυρό όπλο στά χέρια της τουρκικής διπλωματίας στό θέμα του φίλμ, είναι οι Έβραίοι της Τουρκίας, κάπου 40.000 άτομα, που τρομοκρατημένοι από τό ένδεχόμενο της αντιδράσεως των Τούρκων προειδοποίησαν τό Γενικό Πρόξενο του Ισραήλ στην Άγκυρα ότι σέ περίπτωση προβολής του φίλμ, πιθανόν ν' αντιμετώπιζαν ακόμη και «πογκρόμ».

Μετά από τις άπειλές αυτές τό Ισραηλινό ύπουργείο Έξωτερικών μελετά με προσοχή τό θέμα, όπως αναφέρει ή έφημερίδα «Γκάρντιαν» του Λονδίνου, που απέκάλυψε την υπόθεση του φίλμ και των έκβιασμών. (19/9) και «Καθημερινή» (21/9), «Βήμα» (23/9), «Ελεύθερος Κόσμος» (29/9).

Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ ὕδρουση τῆς Ἑβραϊκῆς Συλλογῆς Κειμηλίων στήν Ἀθήνα, τό 1977, ἦταν τό προϊόν τῶν ὀνείρων καί τῆς ἐργασίας πολλῶν ἀνθρώπων, πού ἀφιέρωσαν τό χρόνο καί τόν κόπο τους γιά τή διατήρηση τῶν παραδόσεων τοῦ Ἑβραϊσμοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ἄμεσα ἢ ἔμμεσα ἦταν μέ τήν ὥθηση καί τήν ἐνεργητικότητα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων πού τελικά ἱδρύθηκε ἡ Συλλογή Κειμηλίων, μέ σκοπό τή διατήρηση, συγκέντρωση καί τή μελέτη τῶν ταχύτατα ἐξαφανιζόμενων παραδόσεων, πού γιά αἰῶνες χαρακτήριζαν τήν δισχιλιετή σχεδόν παρουσία τοῦ Ἑβραϊσμοῦ στήν Ἑλλάδα.

Εἶναι ἀνάγκη νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ λέξη «ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ» γιά τόν λόγο ὅτι ὁ Ἑβραϊσμός, ἄν καί ἀποτελεῖ στήν Ἑλλάδα ἱστορική ἐνότητα, ἡ ἱστορική ἀνάπτυξη καί οἱ καλλιτεχνικές ἐπιδόσεις καί δημιουργίες του δέν εἶναι ὁμοιόμορφες οὔτε σέ προέλευση, οὔτε καί σέ ἐξέλιξη.

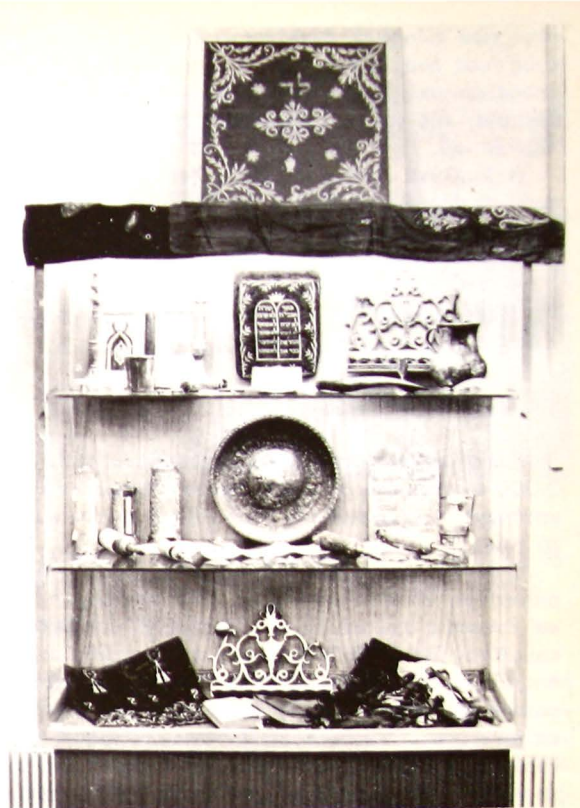
Ἐκτός ἀπό τήν διάκριση πού εὐκόλα γίνεται μεταξύ τῶν «Ρωμανιτῶν» καί τῶν Ἑβραίων Σεφارانτί (Ἰσπανικῆς προελεύσεως) ὑπάρχουν περισσότερες διακρίσεις μεταξύ τῶν ὁμάδων ἀλλά μέσα σ' αὐτές πού προσδιορίστηκαν καί συγκεκριμενοποιήθηκαν ἀπό τίς τοπικές συνθήκες.

Σάν συνέπεια ὁ Ἑβραϊσμός τῆς Ἑλλάδος εἶναι συγκεχυμένο, περιπλεγμένο φαινόμενο καί πολύ λίγο μελετήθηκε καί ἀναλύθηκε στίς λεπτομέρειές του.

Γιά τόν σκοπό αὐτό, λοιπόν, ἡ Ἑβραϊκή Συλλογή Κειμηλίων τῶν Ἀθηνῶν ἱδρύθηκε σάν Κέντρο γιά τή συλλογή, μελέτη καί παρουσίαση αὐτῶν τῶν παραδόσεων.

Ἐκφράζοντας τό πνεῦμα καί τόν σκοπό τῆς δημιουργίας τῆς ἡ Συλλογῆς εἶναι πολὺπλοκη σέ δραστηριότητες καί λειτουργία. Ἀπό τήν μία πλευρά προσπαθεῖ νά διατηρεῖ ἐπαφές εἴτε μέ ἄτομα εἴτε μέ τίς Κοινότητες στήν Ἑλλάδα, ἀπ' ὅπου πληροφορίες καί ὑλικό σχετικό μέ τήν Ἑβραϊκή Ἱστορία μπορεῖ νά βρεθεῖ καί νά συγκεντρωθεῖ.

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά πρέπει νά διατηρεῖ στενή ἐπαφή μέ Μουσεῖα καί Κέντρα Ἑβραϊκῶν Μελετῶν, τόσο στήν Εὐρώπη ὅσο καί στό Ἰσραήλ καί τίς Ἡνω-

μένες Πολιτείες τῆς Ἀμερικῆς, μέ σκοπό νά μοιράζεται τά στοιχεῖα καί τό ὑλικό πού ἔρχονται στό φῶς στήν Ἑλλάδα.

Παράλληλα ἡ Συλλογή παρουσιάζει, μέ ἑκτακτες παρουσιάσεις καί μόνιμες ἐκθέσεις, τά ἀποτελέσματα καί τίς πληροφορίες ἀπό τοὺς δεσμούς αὐτοῦς καί τίς ἐπαφές του.

Ἡ ἀνάγκη μιᾶς Ἑβραϊκῆς Συλλογῆς Κειμηλίων (ἐνός εἶδους Μουσείου δηλαδή) ἐκφράστηκε στό παρελθόν ἀπό πολλές Κοινότητες τῆς Ἑλλάδος.

Παρόμοιες Τοπικές Συλλογές θά μπορούσαν, ἄν ποτέ εἶχαν δημιουργηθεῖ στό παρελθόν, νά εἶναι μέσα γιά τή διάσωση μεγάλου μέρους τῆς παραδοσιακῆς τέχνης καί τῶν παραδόσεων τῶν τελευταίων μερικῶν αἰώνων καί θά εἶχαν συνεισφέρει πολλά στίς γνώσεις μας γιά τή ζωή τῶν Ἑβραίων στήν Ἑλλάδα, ὅπως ὑπῆρχε στό παρελθόν.

Δυστυχῶς αὐτό δέν ἔγινε. Ἀκόμα καί ἄν γινόταν, τό γεγονός δέν θά ἀπέκλειε τήν ἀνάγκη ὑπάρξεως ἐνός κεντρικοῦ ὀργάνου συγκεντρώσεως τῶν κειμηλίων, πού θά εἶχε σάν σκοπό νά συγκεντρώσει καί νά συσχετίσει τά μεγάλης ποικιλίας ἑβραϊκά τεχνουργήματα καί τά ἱστορικά ἀπομεινάρια σέ ἓνα εἶδος ἐνωμένου συνόλου.

Ἡ Ἑβραϊκή Συλλογή Κειμηλίων στήν Ἀθήνα εἶναι ἀφιερωμένη στή διατήρηση τῆς ἱστορικῆς μας ἐξελίξεως καί γι' αὐτό ὁ σκοπός αὐτός ἐνδιαφέρει κάθε Ἰσραηλιτική Κοινότητα τῆς Ἑλλάδος.

Μόνο μέ τήν ὑποστήριξη καί τή δραστήρια συμμε-

τοχή των Έβραίων, ανεξάρτητα από τους προσωπικούς τους δεσμούς και τον τόπο κατοικίας τους, θά μπορεί έπαρκώς ή Συλλογή αυτή νά έκτελει τή βαρεία έργασία τής αντιπροσωπεύσεως του έλληνικού Έβραϊσμού.

Η Συλλογή Κειμηλίων είναι ένα σημαντικό και πρὸς τό παρόν τό μοναδικό υπάρχον μέσο γιά έσωκοινοτική πνευματική δραστηριότητα μεταξύ του Έβραϊσμού τής Ελλάδος.

Η έπιτυχία του και ή ύπαρξή του εξαρτάται από τήν δεδηλωμένη ύποστήριξη όλων των Έλλήνων Έβραίων.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Η Συλλογή πρὸς τό παρόν περιλαμβάνει πάνω από 2.000 αντίκείμενα, τά όποια έχουν καταχωρηθεῖ σέ κατάλογο, ανάλογα μέ τόν τύπο και τήν σημαντικότητα τους.

Όπως θά μπορούσε νά αναμένεται, ή Συλλογή περισσότερο αντιπροσωπεύεται από τεχνουργήματα και έγγραφα σχετικά μέ τόν 19ο και 20ο αἰώνα, άν και μέ τόν ένα ή τόν άλλο τρόπο σχεδόν κάθε περίοδος τής Ιστορίας του έλληνικού Έβραϊσμού αντιπροσωπεύεται. Εἰδικό Ἀρχείο έχει δημιουργηθεῖ γιά νά καταγράφονται τόποι, όπου σημαντικά έβραϊκά πράγματα μπορούν νά βρεθοῦν σέ άλλες συλλογές (π.χ. τά σημαντικά χειρόγραφα 13ου αἰώνα πού βρίσκονται στήν Ἐθνική Βιβλιοθήκη, ή στήν Λωρεντιανή τής Φλωρεντίας). Ὁ σκοπός του Ἀρχείου αὐτοῦ είναι νά φέρει σέ κατ' εὐθεία έπαφή ανθρώπους ένδιαφερομένους γιά τόν έλληνικό Έβραϊσμό μέ Κέντρα όπου έχει μελετηθεῖ τά πρόσφατα χρόνια.

Ιδρύθηκε επίσης φωτογραφικό αρχείο στό όποιο φωτογραφίες όλων των σημαντικών και σχετικών έβραϊκών μνημείων είναι συγκεντρωμένες και καταχωρημένες.

Επιπρόσθετα υπάρχουν οι φωτογραφίες των αντικειμένων τής συλλογής του Μουσείου και φωτογραφίες σημαντικών — JUDAICA — τά όποια βρίσκονται σέ χέρια ιδιωτών στήν Ελλάδα και αλλού.

Μερικά στοιχεία του φωτογραφικού αρχείου έχουν ήδη μοιρασθεῖ και σέ άλλα πνευματικά Ιδρύματα (όπως τό Μουσείο Μάγκνες του Σάν Φραντσίσκο). Επίσης ή Συλλογή βρίσκεται σέ στενή έπαφή μέ τό Κέντρο Έβραϊκών Μελετών τής Ὁξφόρδης, πού εξέφρασε τήν έπιθυμία του νά χρησιμοποιήσει τά αρχεία μας.

Η βασική συλλογή έχει όργανωθεῖ σύμφωνα μέ τīs άπλές κατηγορίες:

1. Έβραϊκή θρησκευτική τέχνη, πού περιλαμβάνει: Ριμονίμ, Σεφαρίμ, Μενορότ, Τάσσιμ κλπ. από διάφορες Ἰσραηλιτικές Κοινότητες.
2. Έβραϊκή Παραδοσιακή Τέχνη.
3. Ένδυμασίες και κεντήματα.
4. Βιβλία.
5. Τό Ὀλοκαύτωμα.

Μία μικρή βιβλιοθήκη από σύγχρονα βιβλία και έρευνες αναφερόμενη στήν JUDAICA και τήν έβραϊκή Ἱστορία όργανώθηκε.

Τά βιβλία αὐτά είναι στίς γλώσσες έβραϊκή, γαλλική, άγγλική και αντιπροσωπεύουν τά πλέον τελευταία συμπεράσματα και τήν ανάπτυξη στό χώρο τής έβραϊκής Ἱστορίας και Τέχνης. Μέ ειδικούς όρους τά βιβλία μπορούν νά δανείζονται γιά έρευνητικούς σκοπούς.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Κατά τήν διάρκεια του περασμένου χρόνου ή Συλλογή κλήθηκε νά βοηθήσει τήν άναγνώριση ή τή διατήρηση σημαντικών έβραϊκών μνημείων στήν Ελλάδα.

Η βοήθειά τής συνετέλεσε νά άνακαλυφθοῦν τά άπομεινάρια τής Συναγωγής των Ἀθηνών του 6ου μ.χ. αἰώνα στήν Ἀγορά. Η Συναγωγή αὐτή παρουσιάζει σημαντική όμοιότητα μέ τήν μεγάλη Συναγωγή στίς Σάρδεις και φαίνεται ότι λειτουργούσε πρίν από τήν οίκοδόμηση τής Συναγωγής στήν Αἴγινα, πού πιθανώς οίκοδομήθηκε μετά τή φυγή του πληθυσμού των Ἀθηνών, κατά τήν διάρκεια του 7ου αἰώνα. Τό Μουσείο ήταν επίσης υπεύθυνο γιά τή διάθεση των άπαραίτητων οικονομικών πόρων γιά τīs άνασκαφές μέσω του Jewish Memorial Foundation στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖς. Αὐτές οι άνασκαφές θά άρχίσουν τό 1979.

Από τήν ἴδια πηγή ή Συλλογή συνετέλεσε στήν άπόκτηση κεφαλαίων γιά έρευνες, πού πρὸς τό παρόν γίνονται στήν έγκαταλελειμμένη, έβραϊκή συνοικία τής Βέροιας. Ἐλπίζεται επίσης ότι θά συντελέσει νά εξασφαλιστεῖ ή διατήρηση τής συνοικίας αὐτῆς σάν αρχαιολογικό μνημεῖο.

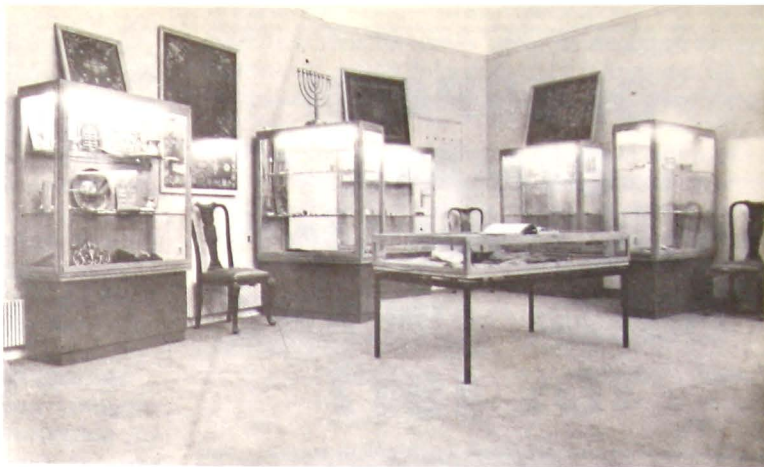
Ἐλπίζεται ότι σύντομα περισσότερες έργασίες θά γίνουν γιά τή διατήρηση τής σημαντικῆς Συναγωγῆς Μπέθ — Χαγίμ (Σπίτι τής Ζωῆς) στά Χανιά. Κτισμένη στά όρια ενός βενετικού κτίσματος του 14ου αἰώνα είναι ή παλαιότερη Συναγωγή στήν Ελλάδα, πού εξακολουθεῖ νά είναι χωρίς ύποστύλωση.

Έγιναν επίσης έπαφές κατά τήν διάρκεια του περασμένου χρόνου μέ τά ακόλουθα σημαντικά Κέντρα Έβραϊκών Μελετών: Τό Έβραϊκό Μουσείο των Παρισίων, τό Κρατικό Έβραϊκό Μουσείο τής Πράγας, τό Έβραϊκό Μουσείο του Βελιγραδίου, τό Έβραϊκό Μουσείο του Λονδίνου, τό Μουσείο Μάγκνες του Σάν Φραντσίσκο, τό Έβραϊκό Μουσείο τής Νέας Ὑόρκης, τό Μουσείο Σπέρτους τής JUDAICA στό Σικάγο, τό Μουσείο Ἰσραήλ, τό Έβραϊκό Μουσείο του Τέλ Ἀβίβ, τό Κέντρο Έβραϊκών Μελετών Μπέν — Τσβί στήν Ἱερουσαλήμ, τή Διεθνή Διάσκεψη γιά Σεφαραδικές Μελέτες και άλλα Ιδρύματα.

Η Συλλογή Κειμηλίων και τό προσωπικό τής είναι μέλη τής Ένώσεως Βρετανικών Μουσείων καθώς και τής Ἀμερικανικῆς Ἑταιρείας Μουσείων Τοπικῆς Ἱστορίας. Μέσω αὐτών των όργανώσεων ή Συλλογή πληροφορεῖται άμέσως τīs τελευταῖες εξέλιξεις στήν μουσειολογία.

ΔΩΡΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Τόν περασμένο χρόνο παρουσιάστηκε μιά έκπλη-

κτική αύξηση τῶν ἀντικειμένων τῆς Συλλογῆς, χάρις σέ δωρεές Κοινοτήτων καί ἀτόμων.

Χάρις σέ τέτοια γενναιοδωρία ἡ Συλλογή μεγάλωσε τὰ ὄρια τῆς καί πρέπει νά ζητηθεῖ συγγνώμη γιά τὸ λόγο ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά ἐκτεθοῦν μέ τὸν σωστό τρόπο ὅλα τὰ ἀντικείμενα πού ἔχουν δωρηθεῖ.

Ἐπιθυμοῦμε νά ἐκφράσουμε δημόσια τὴν ἐκτίμησή μας στίς παρακάτω Κοινότητες καί άτομα πού βοήθησαν τὴ Συλλογή στὴν ἐργασία τῆς τὸ 1977 - 78.

Κος Μ. Σοριάνο (Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ρόδου), Κεντρικὸ Ἰσραηλιτικὸ Συμβούλιο, Κος Ἰωχανᾶ Βιτάλ, Δίς Σεσίλ Μιζραχὴ (Γενεύη), Κος & Κα Δαυὶδ Ἑσκεναζή, Κος Ν. Λατᾶς, Δίς Σαρίνα Μιζραχὴ (Βόλος), Κα Γιόλα Μπαρούχ, Κα Βικτωρία Μινέρβου, Κος Δ. Κοέν, Κα Χ. Λεβή, Δίς Ρ. Ἑσκεναζή, Κα Μιρέϊν Νέγρη, Κα Γκάμπυ Καπόν, Κα Λέα Μεβοράχ, Κα Ἄννα Λεβή, Κος Ι. Μπακόλας, Κα Ρ. Ναχμία, Κα Ρ. Μπατή, Κα Ἀδέλλα Μᾶνο, Κα Μυριάμ Νόβιτς (Ἰσραήλ), Κα Α. Ναχμία, Κος Ι. Μάτσας (Ἰωάννινα), Κα Ρενέ Κοφινᾶ, Κος & Κα Ι. Κοέν, Κος Ἰσαάκ Ἱερεμίας, Κος Ραχαμίμ Μπενβενίστε, Κος & Κα Σολομών Φλωρεντίν, Κος Μ. Δουλίσκης, Κος καί Κα Ἑρρίκου Λεβή, Κα Φορτυνέ Κανέπτη, Κα Δαυὶδ Ἀσέο, Κος Δαυὶδ Ἀμαρίλιο, Κος Ι. Μόλχο (Θεσσαλονίκη), Κα Τ. Κοέν, Κος & Κα Σ. Χαγκνέλ, Κος & Κα Ντ. Χόσπεργκ (Σικάγο), Δίς Σ. Μαλβέρν (Ὁχαϊο), Κος & Κα Σ. Γουέϊς (Νέα Ὑόρκη), καί Κος & Κα Μ. Γιοέλ.

ΕΠΙΣΚΕΦΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ περασμένου χρόνου ἡ Συλλογή Κειμηλίων δέχτηκε ὁμάδες ἐπισκεπτῶν, κυρίως ἀλλοδαπῶν. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς ἐπισκεπτῶν κατὰ τὸν περασμένο χρόνο ἦταν 3.000 άτομα καί ἡ Συλλογή δέχτηκε γράμματα ἀπὸ πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς πού ἐκφράζουν τὰ αἰσθήματά τους σχετικά μέ τὴν «ἀνακάλυψη» διαφόρων ἀπόψεων τοῦ ἐλληνικοῦ Ἑβραϊσμοῦ.

Σάν συνέπεια αὐτῶν τῶν ἐπισκέψεων σημαντικὰ ἄρθρα δημοσιεύτηκαν σέ τοπικά καί διεθνῇ ἐβραϊκά περιοδικὰ καί ἐφημερίδες, κάνοντας μέ τὸν τρόπο αὐ-

τὸ εὐρύτερα γνωστὴ τὴ δουλειά τῆς Συλλογῆς καί θέτοντάς τὴν στὴ διάθεση ἑνὸς εὐρύτερου κοινοῦ.

1978 - 1979

Ὁ ἐρχόμενος χρόνος θά ἀφιερωθεῖ κυρίως στὴ συμπλήρωση τοῦ καταλόγου ὄλων τῶν ἀντικειμένων τῆς Συλλογῆς, ὡς ἐπίσης τὴ διεύρυνση τῆς ἐκτάσεως τῶν δραστηριοτήτων του σέ Κοινοτικὸ ἐπίπεδο. Ἐλπίζεται ὅτι ἕνας ἐντυπος κατάλογος τῶν πλέον σημαντικῶν ἀπόψεων τῆς Συλλογῆς μπορεῖ νά γίνει καί πιθανόν νά συμπεριλάβει μερικὰ ἀπὸ τὰ ἄρθρα πού δημοσιεύτηκαν, σχετικά μέ ξεχωριστὰ ἀντικείμενα τῆς Συλλογῆς.

Πρὸς τὸ παρόν ἡ Συλλογή χρηματοδοτεῖται κυρίως ἀπὸ τὸ ΚΙΣ, ἂν καί μέ τὴν πώληση κάρτ - ποστάλ καί δωρεῶν τὸ Μουσεῖο κατάφερε νά περιλάβει μερικὰ ἀποκτήματα μέ τίς δικές του προσπάθειες. Ἐλπίζεται ὅτι στὸ μέλλον οἱ πωλήσεις κάρτ - ποστάλ καί πιθανῶς ἀντιγράφων μερικῶν κομματιῶν τῆς Συλλογῆς μπορεῖ νά κάνουν τὸ Μουσεῖο λίγο περισσότερο ἀνεξάρτητο οἰκονομικά.

Ἐλπίζεται ἐπίσης ὅτι μπορεῖ νά δημιουργηθεῖ μιὰ ὁμάδα «Φίλων τῆς Ἑβραϊκῆς Συλλογῆς Κειμηλίων τῶν Ἀθηνῶν» πού θά ἔχει τὴ διάθεση νά προσφέρει χρόνο καί πείρα γιά νά βοηθήσει στὴ δουλειά.

Σέ ὠρισμένες περιπτώσεις χρειάζεται ἐργασία ἀποκαταστάσεως καί κάθε ἰδιωτικὴ βοήθεια πάντοτε θά ἐκτιμᾶται.

Ἡ Συλλογή, τὸ Συμβούλιο καί ὁ Διευθυντὴς τῆς θέλουν νά εὐχαριστήσουν ὅλα τὰ άτομα πού διέθεσαν τὸ χρόνο καί τὴν ἐνεργητικότητά τους στὴν ἀρχικὴ ἐπιτυχία τῆς προσπάθειας.

Ἐλπίζεται ὅτι τὸ χρόνο πού μᾶς ἔρχεται θά εἶναι δυνατόν νά διευρυνθοῦν τόσο οἱ ἐγκαταστάσεις, καθὼς ἐπίσης καί ἡ ἐκταση τῶν δραστηριοτήτων. Ἡ Ἑβραϊκὴ Συλλογή πού ἐνδιαφέρει ὅλες τίς ἐβραϊκές Κοινότητες τῆς Ἑλλάδος, ἰδρύθηκε μέ τὸ ἐνδιαφέρον σας καί γιά τὴν ἱστορία μας. Εἶναι ἡ Συλλογή πού συγκεντρώνει τοὺς δικούς μας θησαυροὺς.

Χρειάζεται τὴν ὑποστήριξή σας.

★ ★ ★

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΪΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΟΥ 1917

Μέ αφορμή τούς πρόσφατους σεισμούς της Θεσσαλονίκης στην έφημερίδα «'Ακρόπολις» δημοσιεύθη άρθρο γιά τήν καταστροφική πυρκαϊά πού έγινε τό 1917, στην ίδια πόλι.

Σέ άπάντησι τό Κ.Ι.Σ. έστειλε τήν παρακάτω έπιστολή πού δημοσιεύθη στην «'Ακρόπολι», στίς 8 Σεπτεμβρίου 1978:

«Στό φύλλον της 24 - 8 - 1978 της «'Ακροπό-
λεως» δημοσιεύεται άρθρον του κ. Α. Χατζηνικολάου
γιά τήν πυρκαϊά της Θεσσαλονίκης του 1917.

Στό άρθρον αυτό αφήνονται μερικοί έμμεσοι ύπα-
νιγμοί γιά τή στάσι των Έβραίων της πόλεως στά γε-
γονότα εκείνα. Ός έκ τούτου κρίνουμε άπαραίτητον,
γιά λόγους ένημερώσεως των άναγνωστών σας νά
σας γνωρίσουμε τά παρακάτω:

Τά στοιχεία της άπαντήσεώς μας τά παίρνουμε ά-
πό διάφορα συγγράμματα καί κυρίως από τόν ιστορι-
κόν J. Nehama, πού ή πρόσφατη Έκδοσις του 6ου καί
7ου τόμου της «'Ιστορίας» του θεωρήθηκε από τόν
Τύπον της Θεσσαλονίκης «σάν μνημειώδες έργο, μέ
έπιβλητικότητα καί γλαφυρότητα, πού θυμίζει τόν
Ζύλ Μισελέ, τό μεγάλο Γάλλο Ιστορικό». («Μακεδο-
νία», 5.3.1978).

Ό Nehama, λοιπόν, στή γαλλόφωνη «Histoire des
Israelites de Salonique», τόμοι VI καί VII, Έκδοσις
Έσραηλιτικής Κοινότητος Θεσσαλονίκης, 1978, γρά-
φει μεταξύ των άλλων, ότι ή πυρκαϊά του Σαββάτου 5
Αύγουστου 1917 δημιούργησε 53.737 πυροπαθείς
Έβραίους σ' ένα σύνολο 70.000 Έσραηλιτών κατοί-
κων της πόλεως, 10.334 Χριστιανούς καί 11.367
Μουσουλμάνους πυροπαθείς. (Όπως προκύπτει από
τά στοιχεία των Συμμάχων εκείνης της έποχής, πού
άνεβάζουν τό σύνολον των οίκογενειών πού έμειναν
χωρίς στέγη - θύματα της πυρκαϊάς σέ 14.289 (άτο-
μα 75.438).

«'Η πυρκαϊά του 1917», γράφει ό Nehama, «ση-
μειώνει στά χρονικά του Έουδαϊσμού της Θεσσαλονί-

κης, τήν ήμερομηνία, τήν πιό τραγική από άπόψεως
ύλικής καί ήθικής καταστροφής. Οι άκίνητες περιου-
σίες καταστράφηκαν όλες σχεδόν καί ή πολεοδομική
ύπηρεσία αφήρεσε ιδιοκτησίες από 7.000 Έβραίους.
Χιλιάδες έβραϊκών οίκογενειών, έχοντας άπολέσει τίς
περιουσίες τους, πού ήταν καρπός κόπου καί έργα-
σίας αιώνων ολόκληρων, χωρίς κανένα έφόδιο καί
πολύ συχνά χωρίς ύλικά μέσα άναζήτησαν τή σωτη-
ρία στην έξοδο πρós τήν Εύρώπη καί τήν Ν. Άμερική.
Οι περισσότεροι άπ' αυτούς κατέφυγαν στο Παρίσι,
όπου άρχισαν πάλι από τήν άρχή νά ξαναφτιάχνουν
τά σπιτικά τους...»

«Μεταξύ των άλλων άποτελεσμάτων της κατα-
στροφής», προσθέτει ό Nehama, «ήταν ή κατάπτωσης
της θρησκευτικής εύσεβείας καί πίστεως, ή έγκατά-
λειψις της θρησκευτικής λατρείας καί των θρησκευτι-
κών παραδόσεων». 'Η πυρκαϊά κατέστρεψε τό σύνο-
λο σχεδόν των Συναγωγών της πόλεως: 34 επί συνό-
λου 37! Τό σημείο αυτό είναι ιδιαίτέρως ένδιαφέρον
έάν ληφθή ύπ' όψι ότι ή θρησκεία είναι εκείνη ή ό-
ποία συνεκράτησε τούς Έβραίους κατά τά 2.000
χρόνια της μακράς καί σκληρής Διασποράς.

Ό Έβραϊός Moise David Morpurgo (1860 -
1940), πρόεδρος του συνδέσμου ασφαλιστών, άνα-
φέρεται μεταξύ εκείνων πού, μέ κίνδυνο της ζωής
τους, τή φοβερή νύχτα της πυρκαϊάς, δημιούργησαν
συνεργεία διασώσεως. Ό ίδιος έχοντας τήν πιό μεγά-
λη ασφαλιστική εταιρία της πόλεως υπέχρεωσε στή
συνέχεια καί τίς άλλες ασφαλιστικές εταιρίες νά πλη-
ρώσουν τίς άποζημιώσεις, πού άνήρχοντο, όπως εί-
ναι φυσικόν, σέ τεράστια ποσά.

Όσο γιά τή βοήθεια πού παρεσχέθη γενικά, από
τούς Έβραίους στους κατοίκους δέν πρέπει νά μās
διαφεύγη της προσοχής ότι τήν έποχή εκείνη οι κά-
τοικοι της Θεσσαλονίκης ήταν κατά πλειοψηφία
Έβραιοι, ή δέ σημερινή συμπρωτεύουσα άπεκαλείτο
τότε «Πόλις καί μητέρα του Έσραήλ», «Δεύτερη Έε-
ρουσαλήμ», κλπ.

Οί καταστροφές πού υπέστη σάν συγκεντρωτικός
όργανισμός ή Έσραηλιτική Κοινότης Θεσσαλονίκης,
έκτός των 34 συναγωγών πού ήδη άναφέραμε, ήταν
80 αίθουσες προσευχών, όλες οι δημόσιες καί ιδιωτι-
κές βιβλιοθήκες, τά οίκήματα της Κοινότητος μέ όλες
τίς ύπηρεσίες, όλες οι Έσραηλικές Έκαδημίες, 10 scho-
λεΐα επί συνόλου 13 κλπ.κλπ.

Μέ άλλα λόγια, οι Έβραιοι υπήρξαν από τά μεγάλα
θύματα της πυρκαϊάς του 1917, όποτε τά άντικειμενι-
κά συμπεράσματα είναι καταφανή.

★ ★ ★

Τό περίπτερο του Ίσραήλ

Στήν Έκθεση Θεσσαλονίκης του 1978

Ή αφιερωμένο στήν επίσημη του νερού τό περίπτερο του Ίσραήλ έχει νά επιδείξει φέτος μία ποικιλία άρδευτικών συστημάτων μέ φίλτρα, ηλεκτρονικά ύγρασιόμετρα, ρυθμιστές, βαλβίδες καί έκτοξευτήρες. Από τό σχετικά άπλό σύστημα «σταγόνα σταγόνα» μέχρι καί τά πιο πολύπλοκα συστήματα φιλτραρίσματος.

Ή ποικιλία των τεχνολογικών αυτών προϊόντων, πού έκτίθενται στό Ισραηλινό περίπτερο, έντανακά τήν όλοένα αύξανόμενη σημασία πού δίνει σήμερα τό Ίσραήλ στήν τεχνολογία του νερού.

Τό Ίσραήλ παράγει σήμερα συσκευές καί συστήματα νερού, πού άνέρχονται συνολικά σέ 100 εκατομμύρια δολάρια. Τά 70% από αυτά χρησιμοποιούνται στό Ίσραήλ από Ισραηλινούς αγρότες, οι όποιοι είναι ύποχρεωμένοι νά έκμεταλλευθούν κάθε στογόνα νερού. Έξ άλλου, έξάγονται συσκευές καί συστήματα άξίας 30 εκατομμυρίων δολλαρίων. Ή παραγωγή συσκευών άρδέυσεως στό Ίσραήλ αύξάνεται γύρω στά 20% κάθε χρόνο.

Γιά τά έπιτεύγματα του Ίσραήλ στόν τομέα τής άρδέυσεως καί τήν συμμετοχή τής χώρας του στήν 43η Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης μιλά ό σύμβουλος τής Διπλωματικής Άντιπροσωπείας του Ίσραήλ κ. Άβι Σόκετ:

«Ή φετινή συμμετοχή του Ίσραήλ στήν ΔΕΘ έχε νά επιδείξει μοναδικά άρδευτικά συστήματα, πού καμμία άλλη χώρα δέν μπορεί νά προσφέρει. Στόχος μας πάντοτε ήταν νά άξιοποιήσουμε κάθε σταγόνα νερού καί νά έκμεταλλευοίμε κάθε ποσότητα, όσο τό δυνατόν καλύτερα. Ή καλύτερη άπόδειξη τής έπιτεύξεως των στόχων μας είναι ότι τό Ίσραήλ μέσα στό 30 χρόνια τής ύπάρξεώς του κατώρθωσε νά αναπτύξει τήν γεωργία σέ ένα σημαντικό έξαγωγικό παράγοντα έκμεταλλευόμενο τίς μικρές ποσότητες ύδατος.

Τό σύστημα άρδέυσεως «σταγόνα σταγόνα», μία τεχνική πού αναπτύχθηκε στό Ίσραήλ, άποτελεί τήν καλύτερη άπόδειξη τής άξιοποίησης κάθε έλάχιστης ποσότητας νερού. Χάρη σ' αυτό, τό νερό βρίσκει τόν προορισμό του χωρίς νά σπαταλάται ούτε μία σταγόνα. Τό σύστημα αυτό μπορεί νά χρησιμοποιηθή σέ έκτεταμένες καλλιέργειες, όπως τής πατάτας του βάμβακος καί των ζαχαροτεύλων.

Οι έπισκέπτες του περιπτέρου του Ίσραήλ, πού συμμετέχει στήν Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης πε-

ρισσότερο από 20 χρόνια, μπορούν άκόμη νά ένημερωθούν γιά πολλά άλλα άρδευτικά συστήματα, μέ ηλεκτρονικά ύγρασιόμετρα, φίλτρα, ρυθμιστές, έκτοξευτήρες κ.ά.

Μπορούν άκόμη νά πάρουν μία εικόνα από τοστιέρες πολλαπλών χρήσεων, έντομοκτόνα καί άποσμητικά. Είναι γεγονός ότι μέ τήν φετινή συμμετοχή μας άποφύγαμε τήν έπίδειξη προϊόντων εύρείας καταναλωτικής χρήσεως. Είμαι αισιόδοξος όμως καί πιστεύω ότι τόν έπόμενο χρόνο θά έχουμε νά επιδείξουμε πολύ περισσότερα έκθέματα καί όλα αυτά μέσω τής Διεθνούς Έκθέσεως Θεσσαλονίκης.

Θαλ. Ίωαν.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

♦ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 9

κά διαστήματα τήν διαδρομήν μεταξύ του κόλπου των Τσακαίων τής ανατολικής Εύβοίας καί του τουρκοικου λιμένος του Τσεσμέ (άπέναντι τής νήσου Χίου) καί μετέφερε δωρεάν καί λαθραίως διωκωμένους Έβραίους. Μαζί μέ αυτούς καί πολλούς Έλληνες άξιωματικούς, από τήν Ελλάδα εις Τουρκίαν καί από εκεί εις τήν τότε Παλαιστίνη.

Είς κανένα ίσως άλλο μέρος τής κατεχομένης Ευρώπης οι Γερμανοί δέν εύρέθησαν εις τόσον δύσκολον θέσιν διά νά οργανώσουν τούς έκτοπισμούς όσον εις τās Αθήνας. Όταν ό στρατηγός Stroop μέ τήν μακάβριαν διαταγήν του τής 8ης Όκτωβρίου 1943 διέταξε τούς Έβραίους των Αθηνών νά έμφανισθούν εις τήν Συναγωγήν εις ώρισμένην ήμέραν διά νά καταγραφούν, ούδείς Έβραϊός ύπήκουσε καί δέν εύρε εκεί κανένα Έβραϊον διά νά σχηματίση τό «Συμβούλιον Γερόντων» πού διέτασσε καί ήναγκάσθη νά χρησιμοποιήση όργανα τής ελληνικής άστυνομίας, διότι είχε διαλυθή κατάπιν συνθήματος όλος ό κοινοτικός μηχανισμός. Όταν έπειτα από όλίγας έβδομάδας μερικοί Έβραίοι ήρχισαν νά έμφανίζονται εις τήν Συναγωγήν καί νά καταγράφονται, οι διευθύνοντες τήν έβραϊκήν αντίστασιν (Γιομτζώβ Γιακοέλ, Ηλίας Λεβής, Άσέρ Μωϋσής καί Πέπο Ίωσήφ) απέφασισαν όπως ανατινάξουν τά επί τής όδοϋ Μελιδώνη γραφεία τής Ισραηλιτικής Κοινότητος, όπου εγίνετο ή καταγραφή, μέ τόν σκοπόν όπως φονεύσουν τούς Γερμανούς S.S. καί τά όργανά των καί σκορπίσουν τόν τρόπον εις τούς Έβραίους πού θά ήθελαν νά καταγραφούν. Πρός τόϋτο ήλθον εις έπαφήν μέ τόν εκπρόσωπον μιās εκ των Όργανώσεων Έθνικής Άντιστάσεως, φαρμακοποιόν Λουκάν Καραμερτζήνην, μετά του όποιου κατεστρώθη σχέδιον δράσεως. Ή ανατίναξις δυστυχώς, άν καί καλώς μελετηθείσα, δέν επέτυχε τελικώς διά τεχνικούς λόγους. Οϋτω τήν 24 Μαρτίου του 1944 οι Γερμανοί περικυκλώσαντες τήν Συναγωγήν συνέλαβον καί έστειλαν εις τό Άουσβιτς 800 περίπου καταγραφέντας Έβραίους.

Τό ψήφισμα του Συνεδρίου του Κ.Ι.Σ.

Στό ψήφισμα του 8ου Τακτικού Συνεδρίου των Αντιπροσώπων των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Ελλάδος, περιλαμβάνονται, μεταξύ των άλλων, οι παρακάτω στόχοι δραστηριότητας:

«Τό Συνέδριο διακηρύσσει ότι στόχος των Ελλήνων Ισραηλιτών παραμένει άμετακίνητος εις τίς άρχές τής συσφίγξεως των μεταξύ των δεσμών, εις τήν τόνωσιν τής έβραϊκής παιδείας, μέ ιδιαίτερη έμφαση στην επιμόρφωση τής νεολαίας, τήν καταπολέμηση του διεθνούς άντισιμιτισμού καί στην άναγνώριση τής ύποχρέωσews τής άρωγής, ύλικής καί ήθικής, κάθε Κοινότητος, άνάλογα μέ τίς άνάγκες τής».

Η χορήγησης σπουδαστικών έπιδομάτων για τό άκαδημαϊκό έτος 1978 - 1979

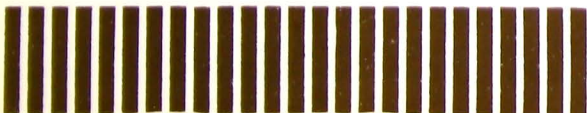
Όπως κάθε χρόνο, έτσι καί έφέτος, σύμφωνα μέ τό κεντρικό πρόγραμμα του Κ.Ι.Σ., θά χορηγηθούν σπουδαστικά έπιδόματα, κατόπιν τής ύποβολής του σχετικού πιστοποιητικού σπουδών. Σχετική έγκύκλιος του Κ.Ι.Σ. άπεστάλη στις Κοινότητες.

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΜΑΣ ΠΡΟΓΟΝΟΙ

Ό Δημ. Γληνός στό βιβλίο του «Τριλογία πολέμου», στό κεφάλαιο στ' (σελ. 55, παρ. 4), μέ τίτλο «Η βιολογική φυλετική άποψη», γράφει:

«Ό μαρκήσιος ντε Πομπάλ, πρωθυπουργός τής Πορτογαλίας, παρουσιάστηκε μιά μέρα μπροστά στον βασιλιά του φορώντας ένα κίτρινο σκούφο καί κρατώντας στό κάθε χέρι άπό ένα άλλον. Στόν βασιλιά, πού τόν κοίταζε ξαφνιασμένος λέει: «Έβγαλες, Μεγαλειότατε, προσταγή όλοι οι Πορτογάλοι, πού έχουνε συγγενή ή πρόγονο Έβραίο, νά φορούνε άπό δώ καί μπρός κίτρινο σκούφο. Γι' αυτό, λοιπόν καί γώ, για καλό καί για κακό, φόρεσα κίτρινο σκούφο καί προνόησα νά φέρω κ' ένα για τή Μεγαλειότητά σου κ' έναν για τό μεγάλο Έροεξεταστή».

Τά συμπεράσματα βγαίνουν μόνα τους

Στόν Έβραίο ποιητή Γιτσχάκ Κάτσνελσον

Άκουσα τή μεταθανάτια φωνή σου
πούναι κραυγή πόνου κ' άνήκουστο κλάμα.
Τήν άκουσα μέσα στή θρηνητική μπαλλάντα σου
για τόν άδικοσκοτωμένο Έβραϊκό λαό.
Η φωνή σου κτύπημα μαχαιριού στην καρδιά
κ' είναι θαύμα πού σώθηκε,
για ν' άκούγεται σ' όλη τήν οικουμένη
πώς οι Ούρανοί - αυτοί οι μάρτυρες
του μαρτυρικού λαού -
έμειναν άνερευθρίαστοι
μπροστά στή θανάτωση τής φυλής Σου.

Είναι θέλημα μιās άδικης Μοίρας
Δυό λαοί - δυό πανάρχαιοι λαοί,
ο Έλληνικός κ' ο Έβραϊκός,
νά δοκιμάζουν στό πέραςμα των χρόνων
τόν έξολοθρεμό τής φυλής τους.

Γι' αυτό κ' ο Πόνος σου ποιητή μου
άδελφώνεται μέ τό δικό μας πόνο.
Η όδός Μίλα τής Βαρσοβίας,
μέ τήν όποία δέν συμβιβάζεται ο Θεός,
είναι ίδια μέ τούς δρόμους τής Ίωνικής Γής
στά χίλια ένακόσια είκοσι δύο.

Τά ποτάμια των δακρύων αυτών
χύθηκαν στην Έξοδο των Έβραίων άπ' τήν Αίγυπτο,
χύθηκαν καί στή μεγάλη σκλαβιά του ελληνικού γένους.

Η μπαλλάντα σου, ποιητή Γιτσχάκ Κάτσνελσον,
είναι ή έποποιία κ' ο θρίαμβος του πόνου σου
έγινε μνήμη Ιστορική καί μιλάει
μέσα στο δμώνυμο Μουσείο
έκεϊ στό νέο κράτος του Ισραήλ,
καί σ' όλες τίς καρδιές πού πόνεσαν

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΟΥΛΤΑΝΗΣ
(ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)

ΧΡΟΝΙΚΑ

Μηνιαϊον όργανον του Κεντρικού Ισραηλιτικού
Συμβουλίου τής Ελλάδος
Γραφεία: Πειραιώς 46, Αθήναι (106) - Τηλέφ.
52.29.153

Υπεύθυνος συμφώνως τώ νόμω: Ό Πρόεδρος
του ΚΙΣ Ίωσήφ Λόβιγγερ (Πειραιώς
46 - Αθήναι)

Επιμέλεια έκδόσεως: Νίκος Τσαπίδης, μέλος
τής Ένώσεως Συντακτών Περιοδικού Τύπου.
Υπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: Κατσαούνης
ΕΠΕ, Σπ. Δοντά 10, Αθήναι

ΤΕΥΧΟΣ 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1978 ΤΙΣΡΙ 5739

ΓΙΟΥΣΟΥΡΟΥΜ:

Μιά αθηναϊκή συνοικία πού πήρε τό όνομά της από μιά έβραϊκή οίκογένεια.

Στό περιοδικό «Ίστορία» (Ίούνιος 1978)
έδημοσιεύθη τό παρακάτω άρθρο του κ.
Χρυσ. Κριμπά γιά τήν αθηναϊκή συνοικία
του Γιουσουρούμ:

«Καί ποιός δέν ξέρει τό Γιουσουρούμ. Είναι πασίγνωστο όχι μόνο σέ μās τούς Έλληνες, αλλά καί σέ μυριάδες ξένους πού επισκέπτονται τόν τόπο μας. Δέν είναι υπερβολή νά πούμε ότι οι άλλοδαποί άνάμεσα στά άλλα άξιοθέατα πού έχουν προγραμματίσει νά δοϋν, είναι άδύνατο νά μή κάμουν καί μιά βόλτα ως τό γραφικό καί πολυθόρυβο Γιουσουρούμ.

Τό Γιουσουρούμ είναι αθηναϊκή τοποθεσία. Πάνει από κεί πού συναντιέται ή Έρμού μέ τήν Άθηνās κι απλώνεται ως τήν Πανδρόσου, τήν Πλούτωνος καί τήν Ήφαιστου.

Τό Γιουσουρούμ είναι ειδικής κατηγορίας έμπορικό κέντρο. Στό χώρο του βρίσκονται τά παλαιοπωλεία. Τά παλιατζίδικα, όπως λέγονται στή λαϊκή διάλεκτο.

Στά παλιότερα χρόνια οι Άθηναίοι πουλούσαν στό Γιουσουρούμ τά μεταχειρισμένα τους πράγματα, μισοτιμής. Οι πιό φτωχοί αγόραζαν όσα είχαν ανάγκη σέ χαμηλές τιμές, γιά νά βολευτοϋν όπως όπως.

Σήμερα ή κατάσταση άλλαξε. Τό πνεϋμα της παλαιομανίας καί της ρετροφιλίας φέρνει στό Γιουσουρούμ κόσμο καί κοσμάκη. Ίδίως τίς Κυριακές γίνεται άληθινό πανδαιμόνιο από τήν πολυκοσμία, τήν πολυχρωμία καί τήν πολυφωνία.

Ή ελληνική όνομασία της περιοχής είναι Μοναστηράκι, από τήν παλιά μικρή έκκλησία πού βρίσκεται ακόμη στήν όμώνυμη πλατεία.

Ή λέξη Γιουσουρούμ, είναι έβραϊκή καί σημαίνει ό θρησκευόμενος, ό εύσεβής, ό πιστός. Στήν περίπτωση μας, είναι επώνυμο της έβραϊκής οίκογένειας των Γιουσουρούμ. Τά δύο άδελφια, Μποχώρ καί Ελιέζερ Γιουσουρούμ, ήλθαν στήν Άθήνα από τή Σύμνην στά 1860. Ό Μποχώρ άσκούσε τό επάγγελμα τοϋ άργυραμοιβού (σαράφη). Τά παιδιά του άνοιξαν παλαιοπωλείο στή γωνία Καραϊσκάκη καί Έρμού, "οντά στό

τότε Δημοπρατήριο. Ήταν τό πρώτο κατάστημα στό είδος του. Όσοι ήθελαν νά πουλήσουν ή νά αγοράσουν μεταχειρισμένα άντικείμενα πήγαιναν στοϋ Γιουσουρούμ. Μέ τό πέρασμα τοϋ καιροϋ τό όνομα δόθηκε σέ όλη τήν περιοχή, άν καί τό επάγγελμα πέρασε σέ πολλά χέρια καί ό τόπος γέμισε από παλιατζίδικα.

Άπό τήν οίκογένεια Γιουσουρούμ ένας τραυματίστηκε βαριά στό μικρασιατικό μέτωπο πολεμώντας στόν ελληνικό στρατό. Τόν σκότωσαν οι χιτλερικοί στήν Κατοχή. Άδελφός του σκοτώθηκε στή Μ. Άσία στά 1921. Τρίτος άδελφός υπηρέτησε ως υπ/κός στόν ελληνικό στρατό, αλλά τόν σκότωσαν οι χιτλερικοί γιά άντιστασιακή δράση. Ζή ό Δανιήλ, πού πολέμησε στό άλβανικό καί προήχθη επ' άνδραγαθία στό βαθμό τοϋ άνθυπασιπιστή».

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΡΙΜΠΑΣ

♦ Γιά τό ίδιο θέμα ή «Καθημερινή» (28/5/1978) έγραψε τά εξής:

Ό χώρος όπου βρίσκονται τώρα τά γνωστά παλιατζίδικα, μεταξύ Μοναστηρακίου καί Θησείου, άποκαλείται ακόμη από πολλούς Γιουσουρούμ. Άπό τό όνομα τοϋ Ίσραηλίτη, ό όποιος είχε αγοράσει τήν περιοχή ή ένα μέρος της - καί έγκατέστησε πρώτος εκεί τό δικό του αυτό έμπόριο.

Πολύ λίγο γνωστή όμως είναι ή Ιστορία του. Άφιερώνουμε ένα - δυο στοιχεία της. Ό γενάρχης, λοιπόν, των Γιουσουρούμ ήλθε στήν Ελλάδα επί Όθωνος. Έως τότε έμπορευόταν μέ επιτυχία στή Σύμνην. Τά χάλασε όμως, κατά κάποιο τρόπο, μέ τούς Τούρκους, φοβήθηκε, έφυγε παίρνοντας μαζί του τήν περιουσία του - μερικές εκατοντάδες χρυσές λίρες - καί ήλθε εδώ. Θέλησε λοιπόν, άφ' ενός μέν νά επενδύσει τά χρήματά του, άφ' έτέρου δέ νά εξασφαλίσει τόπο γιά νά εγκαταστήσει τό έμπόριό του. Άπετάθη λοιπόν μέ κάποιο μεσίτη της εποχής, ό όποιος τοϋ προσέφερε πρός αγοράν τήν περιοχή όπου σήμερα βρίσκεται ή πλατεία της Όμονοίας καί ή όποία περιελάμβανε καί τόν χώρο πού υπάρχουν σήμερα τά γνωστά μεγάλα κτίρια. Όλα αυτά τοϋ προσεφέροντο πρός αγοράν έναντι πεντακοσίων λιρών!

Συνέβη όμως ότι τότε ή περιοχή της Όμονοίας εύρίσκετο, όπως θά λέγαμε σήμερα, «έκτός σχεδίου πόλεως». Ήταν μιά άκραία, περίπου έξοχική συνοικία, όλη δέ ή Άθήνα εξετεινέτο περί τήν Άκρόπολη, τήν Πλάκα καί τή σημερινή πλατεία τοϋ Συντάγματος. Ό Γιουσουρούμ, λοιπόν, πρακτικός άνθρωπος, έσκέφθη ότι δέν θά ήταν καλή τοποθέτηση χρημάτων ν' αγοράσει αυτό τό «έξοχικό» οικόπεδο καί νά εγκαταστήσει εκεί έμπόριο, τόσο μακριά, από τό κέντρο της πόλεως. Προτίμησε λοιπόν μιά άλλη προσφορά πού άφορούσε οικόπεδο μεταξύ Μοναστηρακίου καί Θησείου καί αυτό αγόρασε καί εκεί έκτισε σπίτι...

Βέβαια καί ή περιοχή αυτή υπερειρημήθη. Κατά πεντακόσιες ίσως ή χίλιες φορές. Τό «έκτός σχεδίου πόλεως» οικόπεδο της Όμονοίας, έχει υπερτιμηθεί ίσως κατά δέκα χιλιάδες φορές...

עץ חיים היא

*Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)*